

A DEBRECENI M. KIR.
KÖZÉPISKOLAI TANÁRKÉPZŐINTÉZET
GYAKORLÓ GIMNÁZIUMÁNAK

ÉVKÖNYVE

AZ 1939—40. ISKOLAI ÉVRŐL.

KÖZZÉTETTE
Dr. JAUSZ BÉLA
IGAZGATÓ.

DEBRECEN, 1940.

KIADTA AZ INTÉZET IGAZGATÓSÁGA
SIMONYI-ÚT 12.
TÁVBESZÉLŐ: 32-48 SZÁM.

Készült a könyvnyomtatás feltalálásának 500. évében.

DEBRECEN, 1940.

DEBRECENI M. KIR. TISZA ISTVÁN-TUDOMÁNYEGYETEMI NYOMDA

Vitéz nagybányai Horthy Miklós

1920—1940.

Vitéz nagybányai Horthy Miklóst 1920. március 1-én a nemzetgyűlés Magyarország kormányzójává választotta.

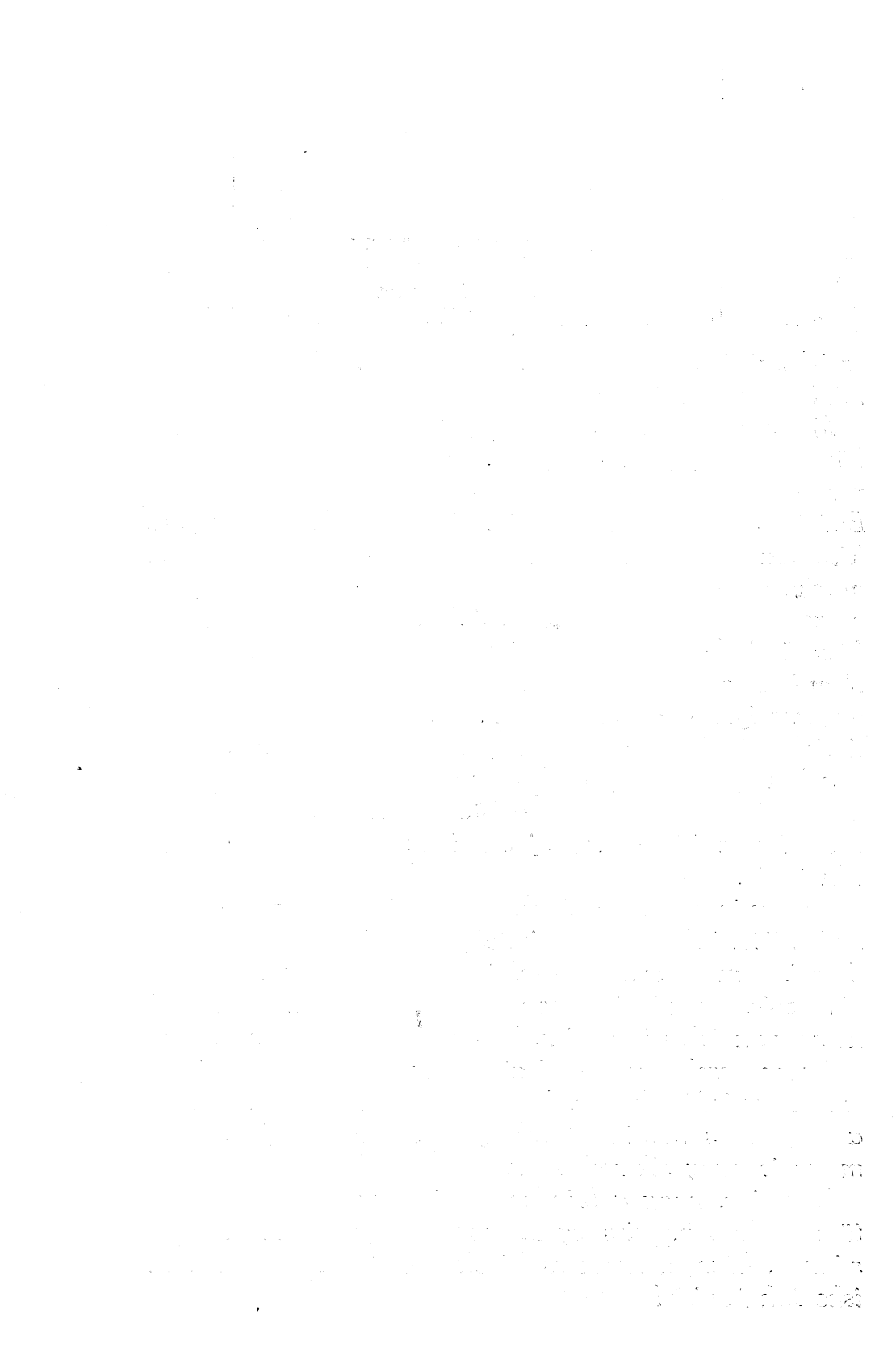
Nagy küzdelmek és megpróbáltatások húsz éve után érni kezdtek bölcs vezetésének első áldott gyümölcsei: bilincsek hullottak le a nemzet szenvedő testéről. Lehajtott fejű magyarokból tört ki az ujjongó öröm kiáltása. Megmozdultak kicsinyek és nagyok, fiatalok és öregek, hogy a hála fényéből és melegéből fonjanak sugárkoszorút, és azzal járuljanak az évfordulót ünneplő Nagyúr elé.

Magyarország kormányzója másképpen akarta: „Komoly időket élünk, amidőn mindnyájan együtt örülünk és együtt bánkódunk szótlanul is. Most nincs helye az ünneplésnek! Bizom a Gondviselésben, hogy az ünnepeknek is megjön az idejük.“

A nemzet mégis ünnepelt: csendben, megilletődötten, imádságos lélekkel. Békésen dolgozó szigetként érezte meg a körülötte viharzó tenger lenyűgöző erőinek küzdelmét, eggyé forrottan, sok harcban megacélozott lélekkel tekintett fel arra a férfiúra, akinek erős kezébe sorsát letette: megértette szavát és tovább munkálkodott.

Azóta várunk és imádkozunk. Sokat várunk tőle, érte imádkozunk.

Környezethatások és nevelés.

Nevelő munkánkban néhány a priori igazságra támaszkodunk, melyeknek épp a nevelői tapasztalaton kívül szigorú bizonyítékuk nincs, de nélkülük nevelői munkánk indokolatlan és értelmetlen volna. Érvényességük követelménye az emberi kultúrával egyidős és egyértékű nevelésnek. Ilyen alapigazság — sorrendben a legelső — a nevelhetőség ténye, s a következőkben erről elmélkedünk.

A lélektan mai álláspontja szerint ez az állítás így fogalmazható :

A gyermek lelki arculatának alapvonásai veleszülettek, de fejlődésében a lélek külső hatásokkal befolyásolható, sőt új vonásokkal gazdagítható.

Ezzel egyrészt elfogadtuk a születési hajlamoknak, mint változhatatlan lelki vonásoknak alapvető fontosságát, de ugyanakkor valljuk, hogy a lélek alkati átalakulásra képes. Ezt tagadni annyit jelent, mint a lélek fejlődését tagadni, melynek lényege kétségtől új elemek felvételében, feldolgozásában és megőrzésében rejlik. A modern lélektan nyelvén szólva : elismerjük az átvitel („transfer of training“) lehetőségét, mint a nevelhetőség lényeges feltételét. A nevelői tapasztalat a begyakorlás hatásaként ennek az átvitelnek három fokozatát ismeri : a) bizonyos körülmények között szerzett képességek más körülmények között való érvényesítése, b) egy megszerzett képességnek általánosabbá, tökéletesebbé válása, c) a szerzett képességnek valamely más képesség elsajátítására való befolyása.

Mit értsünk „szerzett képességen ?“ Ez a lélektan legnehezebb kérdése. *Lehet*, hogy az emberi lélek minden aktusának örökölt hajlam a magja, — de *biztos*, hogy a legerősebb hajlam sem fejlődik úgy és nem fejlődik olyanná, amilyen, ha gyakorlása más lett volna, mint ami volt. A gyakorlás viszont külső hatások eredménye, s így merőben új vagy újalakú lelki vonások külső hatásra jöhetnek létre. Ám, hogy egy külső hatásra a lélek hogyan reagál, tehát a gyakorlás lelki folyamata : az megint csak örökletes, őseredetű, belső folyamat. Circulus vitiosushoz jutottunk tehát, melyből csak az vezet ki, ha elfogadjuk, hogy az örökletes hajlamok is módosulhatnak, azaz hajlíthatók (flexibilitas, Anpassung).

Mindez bennefoglaltatik a nevelhetőség feltételének előrebocsátott fogalmazásában. Ezek után a nevelés, legáltalánosabb biológiai értelmezésében : környezethatás. Ez azonban lélektanilag csak a fejlődő lélekkel állítható viszonyba, annak flexibilitását feltételezve, amint láttuk. De a fejlődés nem pusztán alkalmazkodás (Anpassung) az objektív külső életkörülményekhez, hanem ősi eredetű törekvés arra, hogy e feltételeknek föléje kerekedjünk, korlátjait tágítsuk, ellenállását leküzdjük. Már az állat is, pl. azáltal, hogy búvóhelyének, fészkeének környezetét átalakítja, visszahat a külvilágra. Az ember még többre képes : ebben az ősi küzdelemben legyőzi, szolgálatába állítja és kényére-kedvére alakítja át természeti környezetét. És pedig az egyén épp úgy, mint az emberiség. A kultúra története nem más, mint a természeti erők és az anyag

ellen folytatott diadalmas harc győzelmeinek sora. A Robinzonádok tudatalatti mélységes hatását pedig ugyanennek a küzdelemnek az egyéni életekben végmenő kis harcai és győzelmei teszik. Itt tehát az örökölt lelki energiák kifelé való hatásáról van szó. De, mintha csak a fizikai folyamatok akció-reakció törvénye szerint volna, itt is megvan az ellenkező aktus: az élő organizmus még a környezetére gyakorolt ráhatásában is alkalmazkodik ahhoz. Ha másban nem, abban, hogy az ellenséges külső tényezők legyürésében éppen azokat az anyagokat és erőket használja fel, melyeket ez az ellenség, a természeti környezet, maga nyújt.

Mindez, mint mondtuk, az állat organikus és szellemi életében éppúgy megtalálható, mint az emberében. Az ember kiemelő rangját az élők világában sajátos szellemi fegyvere: tudatos gondolkodóképesége biztosítja. Ez teszi alkalmassá arra, hogy nemcsak tenyészkörnyezetét alakítja át, hanem merőben új, sajátosan emberi „környezetet” teremt: a vallás, tudomány, művészet világát alkotja meg és az emberi társadalomban konkrét valósággá teszi. Ezzel a másik világgal együtt a másik miliót: a *szellemi környezet* teremti meg, s lelki életét ebben, organikus életét amabban éli. Ennek törvényei egészen mások, mint amazéi. Nem részesül hatásában minden egyén, s hatásfoka is egyénenként változó. Viszont megegyezik amazzal abban, hogy itt is születési hajlamok döntik el az elérhető hatás-visszahatás fokát. Mert — akár csak a természeti környezetnél — itt is érvényesül az említett kétirányúság. Tehát ha általában milióhatásról beszélünk, mindig ilyen kölcsönhatásra gondolunk. (A legjobb példát erre a művészetek története szolgáltatja. A krétai művész, aki a knosszoszi palota falfestményeit alkotta, művészi egyéniségét, faji és individuális alapvonásait örököltette meg férfi- és női alakjainak dinamikus tartásában, az erő és egyensúlytörvények élethű kifejezésében, amit a korabeli más fajok művészetében hiába keresünk. Ezek úgyszólván a krétai művészlélek alapvonásai, melyek visszatükröződnek a krétai kultúrán. Viszont a testarányok, témaelfogás, kompozíció sok rokonvonást árul el pl. az egyiptomi falképekkel, beszédes jeleként annak, hogy az egyiptomi kultúra jelentékeny hatással volt a krétaira. Ez utóbbi vonások tehát a szellemi környezet alakító hatását mutatják a művész lelki világára. Ami pedig a természeti környezet hatását illeti, elég csak az építészeti formák kialakulására utalnunk, amelynél a táj és építőanyag formáló hatása közismert.)

*

A környezethatások vizsgálatában azonban az individuális lélektan szempontjait is figyelembe kell vennünk, s ez újabb érdekes megkülönböztetésre vezet. Ugyanaz a környezet két különböző örököltségű lélek számára — nem ugyanaz. Az egyik, hogy csak a legfeltűnőbb diszpozícióbeli különbségeket tekintsük, főként akusztikus, a másik vizuális érzékelhető, — az egyik statikus, a másik dinamikus fantáziájú: s milyennek a két világ! Milyen másképp dolgozza fel a milióhatásokat az egyik s a másik. Az egyik talán elutasít egy olyan benyomást, amelyre a másik mohón reagál s fordítva. Nyilvánvaló, hogy a fejlődés folyamán a két lelki világ — teljesen azonos milióban — a legnagyobb különbségeket mutathatja. S amilyen mértékben belső világunk távolodik egymástól, éppúgy különbözik — mert különböző a látásuk — a külső világuk is. Azt mondhatjuk, hogy a tőlük függetlenül fennálló ú. n.

objektív környezettel szemben kialakul a számukra valóban létező *szubjektív környezetük*. Ez a megkülönböztetés érvényes mind a természeti (tenyészt) környezetre, mind pedig a szellemi (kultúr) környezetre. Adva van tehát egyrészt az egyénen kívül álló, tőle függetlenül létező természeti világ, másrészt a kollektív emberi szellem alkotta és az újszülött embertől szintén függetlenül élő és fejlődő szellemvilág (objektív természeti és szellemi környezet). Ezekben és ezek által él és fejlődik az egyén tudat- és érzésvilága, fokozatosan épülve az ösztönélet első megnyilvánulásaitól s a legelső tárgyismereti elemektől az elvont szellemi gondolkodóképessegtől az erkölcsi ítélkezés fokáig (szubjektív természeti és szellemi környezet). Az objektív külvilág hatásai most már csak a szubjektív környezet szűrőjén át jutnak a lelkéhez. Így van az, hogy környezetét minden individuum bizonyos mértékig maga határozza meg s objektív környezetének csak azokra a hatásaira fogékony, melyekre megfelelő „érzéke“ van. Kerschenszteinert ezt a tényt így fejezi ki: az egyén képzése csak azon kultúrjavak által lehetséges, melyeknek szellemi alkata (strukturája) egészen vagy részben az egyéni pszichével egybeeső (adequat).

Ez a megállapítás a nevelés szempontjából rendkívül fontos és biztos alap is, mert, mint látható, a biológia útján éppúgy következik, mint a filozófiában.

Ezek után a nevelés legtágabb értelmezését meg kell szűkítenünk, s ez el is következik a didaktikusoknál. Általános felfogás szerint „... az elképzelhető nevelőhatások két csoportba tartoznak; az elsőt a véletlen környezethatások alkotják, a másodikat a tervszerűen dolgozó nevelői munka. Ez utóbbi eredete szerint ismét kétféle lehet, ú. m. önképzés és a mások által végzett szoros értelemben vett nevelés. Valamennyiben külön-külön nagy szerepet visznek mind a dolgok, mind a személyek“. Értsd: mind a nevelő, mind a nevelt személyek. Tegyük hozzá: a nevelői munka eszközeit és módszereit pedig épp a természeti és szellemi környezethatások ismerete teszi tervszerűvé. Mi magunk, nevelők pedig, ha nevelésről beszélünk, azon a *fejlődő lélek objektív környezetében gyakorolt céltudatos és tervszerű hatásokat értjük, melyek által a szubjektív környezet kialakulását akarjuk befolyásolni*. Ezzel a súlypont teljesen az érzelmi-akarati nevelésre helyeződött; a tanítás csak mint a nevelés egyik, bizonyára legfontosabb, eszköze szerepel. Az eddigi közvetlen, a személyre irányuló ráhatások helyett egyszerre világossá válik a környezet egészének fontossága, valamint az, hogy a nevelési műveletek tulajdonképeni területe: az objektív környezet, tárgya pedig: a szubjektív környezet. Ezzel ugyan nyíltan elismerjük, hogy az emberi psziché közvetlenül hozzáférhetetlen, viszont közelebb jutunk a *nevelési helyzet* valóságos megismeréséhez és sok nevelői tapasztalat helyes értelmezéséhez. (Lehetséges, hogy a szuggesztív hatás szerencsés esetekben nevelő és nevelt, lélek a lélekkel közvetlen kapcsolatba kerül. Ezt, mint ideális, de ritkán elérhető metodikai célt, az előbbi megállapítás nem zárja ki.)

*

Az átöröklésnek, az ősi diszpozícióknak fontos szerepe azokban a módokban és lehetőségekben van, ahogyan az objektív környezet összes jelenségei az egyén szubjektív környezetében megjelennek, s ezzel lelki világának elemeivé válnak. Vajjon az ősi hajlamok és tendenciák szövevénye rejti magában a lelki alkat fejlődésének összes lehetőségeit, vagy

van rá mód, hogy külső hatások döntően befolyásolják egyik vagy másik képesség kibontakozását, sőt mintegy beültessenek a lélekbe egy olyan vonást, mely annak maradandó alkati elemévé válik? A tapasztalat ismét az utóbbi feltevést látszik igazolni. Vannak helyzetek, midőn az objektív és szubjektív miliő oly szoros és közvetlen kapcsolatba kerül, hogy szinte azonosul s egy nagyon erős külső hatás a szubjektív környezet gyűrűjét áttörve, mintegy ellenállás nélkül válik lelki tartalommal. Gondoljunk csak a szuggesztió és hipnózis jelenségeire, s mint szélső esetre, a tömeghipnózisra. A legkülönbözőbb individuumok sokasága egyszerre lát, hall, érez teljesen azonosan, egyéni hajlamainak teljes kikapcsolásával, egy külső akarati aktus hatására.

A nevelésben természetesen nincs keresnivalójuk az ilyen szélsőségeknek. Ott enyhébb formájában jelentkeznek, mint a nevelő személy szuggesztiója, (l. a pár sorral előbb mondottakat). A hatást intenzitását pedig a gyakorisága pótolja (repetitio est mater studiorum).

Hogy maga a lelki folyamat: egy új sajátosság, képesség, lelki birtokká válása hogyan megy végbe, az egyelőre még sötét titok. Valami, amit „utánzásai ösztönnek“ neveznek, bizonyára nagy szerepet játszik benne. Genetikus fejlődésre vall, hogy az új képesség fokozatosan erősödő. Ebben azonban a gyakorlás és a lelki érés (Reifen) hatásaira ismérünk. *Conditio sine qua non*-e a gyakorlás (training)? A pedagógiai tapasztalat szerint: igen. És itt valóban kísértésbe esünk, hogy a lelkiélet legalapvetőbb törvényének nyomait fedezzük fel ebben a jelenségben. Ebben csak megerősít a fiziológiai lélektan egyik megállapítása: a genetikus fejlődésben fiatalabb nagyagyvelő minél több örökölt reakciómód hordozója, annál fejlettebb alkalmazkodási hajlamot mutat. Viszont az ősi keletkezésű gerinc- és nyúltagy meghatározott funkciókat végez, melyek egyedenként alig változnak és adaptációs jelenségeket nem mutatnak. Ha ehhez hozzátesszük a közismert jelenséget, hogy számtalanszor begyakorolt, „beidegzett“ képesség az inger hatására automatikusan váltódik ki, tehát a vele járó lelki mozzanat a „tudat alá“ vonul, — egyben az ilyen folyamat feltűnő állandóságot, a változtatási törekvésekkel szemben merev hajlíthatatlanságot mutat: óriási perspektíva nyílik annak elképzelésére, miként alakult ki a környezet folytonos és sűrűn ismétlődő behatására az ösztönélet, ennek első érvényesülési törekvéseivel a szellemi élet primitív foka, míg az egyre nagyobb akadályokkal megküzdő élet a lélek mai képességeihez vezette az élő organizmust. Nem jelentené természetesen egy ilyen folyamat teljes tudományos beigazolása sem a mechanisztikus-materialista fejlődéstani felfogás diadalát, sem pedig azt, hogy egy kezdeti, egészen primitív lélek a fajfejlődés folyamán eljuthat a csodálatos emberi lélek fejlettségi fokára. Az ősi hajlamok és törekvések — mint láttuk — döntő szerepét, *a lelki jelenségek elsődleges, s az idegpályák és gócek alkalmazkodásának másodlagos voltát* pedig a pszichofizikai parallelizmussal megmagyarázni semmiképp sem lehet.

*

De egy másik nagy tévedés is származhatik e kérdések egyoldalú, fiziológikus-materialista szemléletéből: az emberi és állati tevékenységünknek és pedig a primitív életösztönöknek épp úgy, mint a magasabb szellemi tevékenységeknek közös értelmezése és megítélése, amiből óhatatlanul következik a rendszertani tévítélet: az embernek, mint egy magasabbrendű állatnak elképzelése. Nagy gondolkodók

(Rousseau, a modernek közül Ferrière, az „Új iskola“ apostola) pedagógiai reformtörekvéseinek megbocsáthatatlan hiánya, hogy a minden kényszertől és akarathajlítástól való irtózat miatt éppen az ösztönélet túlzott értékelésén épülnek fel, mert nem ismerik vagy nem akarják ismerni a legfontosabb lelki vonásokat, melyek az embert emberré teszik. Pedig a környezetvizsgálat éppúgy elvezet azokhoz, mint a filozófia és a lélektan bármely más köre.

Mert miben is találtunk lényeges különbséget ember és állat között?

Tekintsük először a *természeti környezetet*. Mint láttuk, az abszolút, érzékelésünktől független környezetben belül, életműködésünk folyamán alakul ki a tudatunkban és tudatunk által létező ú. n. szubjektív környezet. Nos, az állatnak is van tudata, tehát szubjektív természeti környezete is; itt tehát csak a mélység és terjedelem szempontjából lehetne különbséget tenni. A hangyáknak szűk kis világ adatott, s természetismeretük sem terjed túl a létfenntartáshoz szükséges legelemibb törvényeken. Eszközök is vannak: kitűnően specializálódott organikus szerveik, melyekkel egyéni és faji életük, rendeltetésük teljességét megvalósíthatják. És az ember? Az emlősök fejlettség szerinti sorában a legfelsőbb helyen áll, a legtágabbkörű (a világmindenséget átfogó) szubjektív világgal, a legmélyebb (fizikai-természettudományi) törvényismerettel s oly tökéletes materiális eszközökkel, melyek a mikro- és makrokosmosz titkairól egymásután rántják le a leplet: értelme mégis csak kvalitásban és mennyiségben különbözik az állattól, de azzal egy kategóriába sorolható.

A lényeges különbséget tehát nem a természeti, hanem a *szellemi környezet* vizsgálata mutatja meg. Az előzőekben már láttuk, hogy ez a sajátosan emberi lelki jellegzetesség. Ugyanott vázoltuk a szellemi környezet (spirituális milió, kultúrmilió) tartalmát és körét. Most rá akarunk mutatni, milyen okokból következik az, hogy — bár az állatnak is van tudata és gondolkodóképessége — mégis csak az emberi lélek élhet ebben a világban? Röviden így is mondhatnánk: miért több-dimenziós az ember lelki világa, mint az állaté?

a) Az *állat* élettapasztalata, mely szubjektív környezetének szűrőjén át értelmi világát alkotja, *csak az egyéné*. Ismeretkincsét csak a saját érzékszerveinek szűk köréből gyűjtheti, s az nagyon is korlátolt és lelki életének csak kis töredéke. Viszont őseinek tapasztalatai ösztön-cselekvéseiben érvényesülnek, s ezek az emberéhez képest fejlettek és tökéletesek, lelki világának pedig uralkodó elemeit teszik. Mindezekből következik, hogy egyéni különbözőségük sem lehet nagy.

Az *ember tapasztalati világa* ezzel szemben *általános*: csaknem korlátlanul meríthet a megelőző korok és saját kora összes ismeretkincséből, mert a múltat őrzi az írás, a jelent átadja a beszéd. Mind a kettő szabadon kiaknázható az egyén számára, az objektív szellemvilág lehetőségei tehát egyenlők. Ám nincs két ember, ki ilyen szerzeményét azonosan dolgozná fel, az egyéni részre változtatásig őrési. A lelki életnek pedig domináns része az aktív egyéni teljesítmény (még a receptív műveleteknél is) és, bár jelentőségteljes, de csekély töredéke az ösztön-elem, mely az állathoz képest korlátolt és tökéletlen.

b) Az állat még a legfejlettebb fokon sem képes a problémák megoldására mást, mint a fajára jellemző anyagi eszközöket használni. Ezeknek száma és köre korlátolt; *feltalálás, teremtő fantázia az állatvilágban — mint egyéni teljesítmény — elképzelhetetlen.*

Csak az ember rendelkezik ezzel. Eszközei kultúrájával jellemző összefüggésben tökéletesednek, mert egyik felfedezés követeli a másikat, beláthatatlan sorban (v. ö. pl. a kozmográfia és optika fejlődését). ez az *alkotóképesség*, mely bizonyos mértékig a teremtés részesévé tette az emberi nemet, miután beláthatatlan egyénenkénti differenciáltságot mutat.

c) Mindezeken túl és mindezekeken felül pedig az ember lelki arculatának két vonása van, amely tiszta emberi : az erkölcsi ítélet és az esztétikai érzés képessége. Leszármaztatni, fejlődéstani alapon magyarázni nem lehet. Vitathatatlan, hogy szépérzéke a kőkorszak emberének is volt, s az Oltamin-barlang képei már fejlett művészi készségről beszélnek. S miként ez, úgy az igazság, az erkölcsi jó és rossz képzeete is hiányzik minden más élőlény lelki világából, de ott van, ha csak pislogó kis lánghoz hasonlatos is, a legprimitívebb ember lelkében. Ez a csoda épp úgy a teremtés művére vall, mint minden más tudomány végső kérdése : így van és így tökéletes, — de oka és célja kifürkészhetetlen.

A szellemi környezet főbb vonásai tehát így foglalhatók össze :

Általános (kollektív) emberi, térben és időben korlátlan és örök, az etikai és esztétikai élmények jelzik a csúcát. Részesé lehet születésénél fogva minden emberi lény, de egyénenként különböző módon és mértékben.

A mód és mérték két tényezőtől függ : az *örökölt lelki alkattól*, mely megszabja, hogy az összes hatások közül az alkotó lélek melyiket veszi fel s azokat hogyan teszi sajátjává és a *neveléstől*, mely ezeket a lelki hatásokat a szubjektív környezeten át céltudatosan előidézti és irányítja.

Ha tehát tárgykörük szempontjából a nevelés legfőbb célját kell megjelölnünk, az nem lehet más, mint e megkülönböztető lelki világ minél tökéletesebb kialakítása. Az egyént minél teljesebben részesévé tenni az általános erkölcsi szellemvilágnak ; tehát olyan szubjektív lelki világot teremteni számára, mely érzésében és értékelésében az emberi ideálok világával adaequat.

Erre pedig az előbb mondottak alapján az utak és módok, s így a nevelésnek is legfőbb törekvései :

1. a történeti múlt értékeinek megőrzése és átadása,
2. a jelen megismerése és megértése,
3. az alkotóképesség kifejlesztése,
4. az erkölcsi értékelésre és esztétikai érzésre Istentől adatott

képesség ápolása.

Ezeket követi még — mert organikus életünk a természeti környezettel szakadatlan küzdelmet folytat —

5. az érzékszervek és a testi ügyesség gyakorlása.

Irodalom :

G. Just : Vererbung, Umwelt, Erziehung.

H. Hoffmann : Psychische Entwicklung u. Vererbung.

A. Busemann : Psychische Entwicklung u. Umwelt.

Kerschensteiner : Wesen u. Wert des naturwissenschaftlichen Unterrichts.

Kerschensteiner : Das Grundaxiom des Bildungsprozesses.

Várkonyi K. : Az alaki képzés és átvitel kérdése.

Uexküll : Umwelt u. Innenwelt der Tiere.

Volkelt : Das Problem der Individualität.

Zágoni Barra György.

Iskolánk létrejötte és bővülése.

A Debreceni M. Kir. Középiskolai Tanárképzőintézet elnökségének, *Dr. Pap Károly* egyetemi ny. r. tanár, elnök, *Dr. Szabó Dezső* egyetemi ny. r. tanár, elnökhelyettes urak és az Igazgatótanács kezdeményezésére, már évek óta folytatott előkészítő munkájának eredményeképpen, *Dr. Szily Kálmán* vallás- és közoktatásügyi államtitkár úr nagyhorderejű elgondolása alapján, valamint *Dr. Kőrösy László* vallás- és közoktatásügyi miniszteri tanácsos úr jóakarató támogatásával alakult meg 1936 nyarán iskolánk, amelynek felállítását ezen előkészületek alapján *Dr. Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1936. szeptember 10-én kelt 36.565/1936. V. 1. ü. o. számú leíratával rendelte el. Az iskola I. és V. osztállyal indult, mégpedig az I. az új középiskolai törvény alapján, mint gimnáziumi osztály, az V. mint reálgimnáziumi, amelyben a második modern nyelv a francia.

Az iskola céljaira a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterium a Simonyi-út 12. szám alatt lévő Stégmüller-villát vette bérbe, s alakította át *Paczó Márton* műszaki tanácsos úr tervei alapján.

Az első iskolai évet az 1936. szeptember hó 22-én tartott évnyitó ünnepséggel kezdtük meg.

A második esztendőben, 1937—38-ban újból I. és V. osztályt nyitván, négy osztályunk volt: I., II., V. és VI., a harmadik esztendőben öt, és pedig I., II., III., VI. és VII., a jelen, negyedik évben pedig hat, I., II., III., IV., VII. és VIII.

Az 1940—41. iskolai évben a következő osztályaink lesznek: I., II., III., IV., V. és VIII.

Iskolánk az 1939—40. iskolai évben.

1. Változás a felügyeleti hatóságban. A Kormányzó Úr öfőméltósága *Dr. Jalsoviczky Károly* államtitkár úr utódjaul fái *Fáy István* m. kir. titkos tanácsos urat nevezte ki államtitkárrá.

2. A tanári testület személyi ügyei. A Kormányzó Úr öfőméltósága 1939. június hó 30-án kelt legfelsőbb elhatározásával *Dr. Jausz Béla* mb. igazgatót a 48.145/1939. V. 1. sz. VKM. rendelet szerint gimnáziumi igazgatóvá a VII. fizetési osztályba, 1939. december hó 31-én kelt legfelsőbb elhatározásával pedig a 44.118/1940. V. 1. sz. VKM. rendelet szerint a VI. fizetési osztályba nevezte ki. — A nm. VKM. 1940. január hó 1-én kelt 52.904/1939. V. 1. sz. rendeletével *Zágoni Barra György* és *Bars László* áll. gimn. rendes tanárokat gyakorló gimnáziumi tanárrá nevezte ki, 1939. szeptember hó 7-én kelt 49.862/1939. V. 1. sz. rendeletével *Lesi Viktor* csongrádi állami gimn. r. tanárt intézetünkhöz gimn. r. tanárként osztotta be, 1939. október hó 24-én kelt 51.627/1939. V. 1. sz. rendeletével *Orbók Aladár* áll. gimn. rendes tanárt intézetünkötől a balassagyarmati áll. Ballassa Bálint gimnáziumhoz, 1939. október hó 24-én kelt 51.523/1939. V. 1. sz. rendeletével *Dr. Kiss Árpád* balassagyarmati áll. gimn. r. tanárt intézetünkhöz gimn. rendes tanárként és 1940. október hó 19-én kelt 51.280/1939. V. 1. sz. rendeletével *Dr. Némedi Lajos* egyet. tb. tanársegédet intézetünkhöz óraadó tanárként osztotta be. Ugyancsak a nm. VKM. 1939. december hó 27-én kelt rendeletével *Rátonyi Lajos* testn. óraadó tanárt testn. helyettes tanárrá, 1940. január hó 1-én kelt 53.360/1939. V. 1. sz. rendeletével pedig *Dr. Némedi Lajos* óraadó tanárt helyettes tanárrá nevezte ki. — Óraadókul alkalmazta a nm. VKM. *Gyarmathi László* debreceni állami Fazekas Mihály gimnáziumi r. tanárt 7 mennyiségteni, *Horváth Károly* debreceni ref. leánygimn. r. tanár, tanulmányi felügyelőt 5 énekóra és *Jóvér Antal* debreceni áll. Fazekas Mihály gimn. r. tanárt 7 földrajzi óra ellátására. — A róm. katolikus hittant *Hutai Ferenc* róm. kat. hittanár, szentszéki bíró, a gör. katolikus hittant *Dr. Nyika Béla* gör. kat. hitoktató, a református hittant *Dr. Módis László* ref. hitoktató, az evangélikus hittant *Krecksák Kálmán* ev. segédlelkész, az unitárius hittant pedig *Derzsy Kálmán* unit. hitoktató tanította. — A ref. és ev. vallásórak a délelőti tanrend keretében voltak elhelyezhetők, a róm. kat. hittanórákat azonban a hittanár úr nagy elfoglaltsága miatt 2 órára összevonva délutánra kellett tenni, de ezek is az iskolában tartattak, míg 1 gör. kat. vallású tanulónk a Fazekas Mihály gimnáziumban tartott délutáni gör. kat. hittanórán, 2 unit. vallású tanulónk pedig az unit. egyház székházában tartott délutáni unit. hittanórán vett részt. — A tanári testület tagjai a nm. VKM. rendeletére a következő megbízásokat teljesítették: *Dr. Jausz Béla* igazgató 1940. június hó 9-től 13-ig a szolnoki áll. Versegly Ferenc gimnázium érettségi vizsgálatain, *vitéz Fehérváry Dezső* 1940. június hó 18—22-ig a jászberényi kir. kat. gimnázium érettségi vizsgálatain elnökölt. *Dr. Madai Pál* kormányképviselő

volt a miskolci ref. gimnázium érettségi vizsgálatain 1940. június 24-től 29-ig, *Dr. Szondy György* pedig ugyancsak kormányképviselő volt a tiszántúli ref. egyházkerület iskoláinak Kisújszálláson 1939. szeptember és december havában tartott pótló és javító, 1940. június hó 24—28-ig pedig a karcagi ref. gimnázium érettségi vizsgálatain.

3. Tanárok tanulmányi útjai. *Dr. Madai Pál* c. igazgató 1939. július havában résztvett a földrajz-tanárok részére a nm. VKM. által rendezett olaszországi tanulmányúton, *Dr. Kovács Máté* 1939. október 16-tól 26-ig pedig a nm. VKM. által Budapesten rendezett táj- és népkutató tanfolyamon. *Dr. Éber János* mint ösztöndíjas vétetett fel a budapesti Tanárképzőintézet által magyarszakos tanárok részére 1940. június hó 26-tól július hó 16-ig rendezendő továbbképző tanfolyamra.

4. A gyakorló tanárjelöltek képzése; módszeres értekezletek.

A) A Debreceni M. Kir. Középkolai Tanárképzőintézet Elnöksége 655/1938—39. Tki. sz. alatt az I. félévre 29 tanárjelöltet osztott be iskolánkhoz és pedig 25 jelöltet kedvezményes félévi, 4 jelöltet pedig egész évi gyakorlatra úgy, hogy azzal az 1 taggal együtt, aki már a múlt iskolai év második felében kezdte meg gyakorlatát, de katonai szolgálata miatt csak a jelen tanévben fejezhette be, az I. félévben 30 tanárjelölt töltötte gyakorló idejét iskolánkban. Beosztottt ezen felül még 2 alapvizsgás tanárjelölt is, de ezek közül 1 csak a II. félévben végezte gyakorlatát, 1 pedig teljesen elmaradt. Az I. félévre beosztottak közül 1 betegség miatt az I. félévben megkezdett gyakorlatát nem tudta befejezni. Az I. félév végén a 30 tanárjelölt közül 25 tagnak kedvezményes féléves gyakorlata telt le. (1 tag pedig, katonai szolgálata miatt, múlt évről folytatott gyakorlatát novemberben fejezte be, mint kedvezményes féléves.) A Tanárképzőintézet Elnökségének 219/1939—40. Tki. sz. végzése alapján a II. félévre 8 új tag osztatott be. (Ezek közül 1 egész éves gyakorlatra.) Így az egész éves gyakorlatra beosztott 4 jelölttel együtt a jelöltek száma a II. félévben 12 volt. *Az egész iskolai év folyamán összesen 38 gyakorló tanárjelölt volt intézetünkhöz beosztva és végezte törvény-előírt tanítási gyakorlatát.* A gyakorló tanárjelöltek egyéb adatai a IV. fejezetben található meg.

Köztisztviselői ösztöndíja 1 jelöltnek volt a II. félévben, és pedig 100 P-s. Az I. félévben gyakorló tanárjelölti ösztöndíjban 4 jelölt részesült, egy 50 P, kettő 75 P, egy 100 P, a II. félévben szintén 4 jelölt, és pedig kettő 50 P és kettő 75 P összegben.

A gyakorló tanárjelöltek képzése minden tekintetben a nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr 1933. évi 17.104/IV. sz. rendeletével kiadott szabályzat és utasítás előírása szerint történt. — Ennek értelmében a beosztásukat követő 2 héten keresztül naponként 3 órát látogattak, mégpedig elsősorban saját szakjuk óráin. E két hét leteltével történt meg végleges beosztásuk vezető tanáraik mellé, akikkel óra előtt és után alaposan megtárgyalták a végzendő anyagot és a kövendő módszert, majd a kivitelt. Ezek a megbeszélések alkotják tulajdonképpen a tanítási gyakorlatra való előkészületet. A hat osztály (4 alsó és 2 felső osztály) teljes mozgási szabadságot biztosított a jelöltek beosztása tekintetében. Mindamellet felhívtuk valamennyi jelölt figyelmét arra, hogy ne csak a beosztott órákon hospitáljon, hanem egész gyakorlati ideje alatt minél gyakrabban keresse fel a többi vezető tanár óráit is. Az egységes iskolai szellem és a komoly tanári munka lényeges

feltétele t. i., hogy már kezdő korában megismerkedjék a tanár más tárgyak célkitűzéseivel, anyagával, módszerével — ha csak főbb vonásokban is — és megszerezze a körültekintő, szakfanatizmustól mentes együttes munkálkodás iránt való érzéket. Írásbeli óratervekkel készültek a jelöltek annak a tárgynak óráira, amelyből tanítani óhajtottak. Ezek a tanítási gyakorlatok 4—6 hétig tartottak, s idén is meg tudtuk valósítani azt, hogy másik szaktárgyából is legalább 2 órát tanított minden jelölt. A 4—6 hetes tanítási gyakorlat utolsó napján próbatanításokon igen gyakran üdvözölhattük egyetemünk bölcsészeti karának professzorait. A próbatanítást megbeszélés követte, amelyen egy hivatalos előre kijelölt bíráló, a vezetőtanár, a jelenlévő szakprofesszor és az igazgató fejtették ki véleményüket. — Novembertől kezdve bemutató tanításokat is tartottunk, és pedig átlag kéthetenként szerdán délelőtt. Céljük a már fent említett egységes tanári munka és egységes intézeti szellem kialakítása volt, ép ezért ezeken az egész tanári testület és az összes gyakorló tanárjelöltek résztvettek. Példaadás kedvéért a vezetőtanárok is tartottak bemutató órákat: *Dr. Tóth Lajos* 1939. november hó 8-án a VII. osztályban természettanból és *Dr. Jausz Béla* igazgató 1940. április hó 10-én a VIII. osztályban német nyelvből. — A jelöltek közül nyolcan tartottak bemutató tanítást, mégpedig a magyar irodalom-ból *Adriányi László* a VII. osztályban 1939. december hó 13-án, a történelemből *Lovas Rezső* a VIII. osztályban 1939. november hó 22-én, a latin nyelvből *Novák József* a VIII. osztályban 1939. november hó 29-én és *Rudnay Károly* a II. osztályban 1940. április hó 17-én, a német nyelvből *Kocsis Gyula* a IV. osztályban 1939. december hó 7-én, a francia nyelvből *Kovács József* a VIII. osztályban 1940. február hó 28-án, a természetrajzból *Kovács Tibor* az I. osztályban 1939. december hó 14-én és a mennyiségtanból *Borbély Sándor* a II. osztályban 1940. április hó 24-én. Ezekkel a szerdai bemutató tanításokkal kapcsolatban pénteken délutánonként módszeres értekezletet tartottunk, amelyeken egyrészt az elhangzott tanítás vétetett bírálat alá, másrészt az illető szaktárgy általános módszertani elvei, sőt továbbmenően a felvetődött pedagógiai problémák is megbeszélés tárgyát alkották. E módszeres értekezletek lefolyása a következő volt: a tanítást végzett jelölt önbírálat alakjában beszámolt azokról a pedagógiai és didaktikai elvekről, amelyek munkájában vezették, órája céljáról és a kivitel sikeréről. Egy előre kijelölt bíráló taglalta azután az elvégzett munkát, de legtöbbször arra is felhasználta az alkalmat, hogy a szakdidaktika egy-egy aktuális kérdését fejtegetse. Ilyen bírálók voltak: *Bándy Géza*, *Janttyik János*, *Kálmánchey Endre*, *Kovács József*, *Medveczky László*, *Papp Bertalan*, *Rudnay Károly* és *Sereg Gyula*. Természetesen a jelöltek minden egyéb értekezletünkön is résztvettek: a tanári testület a belső és személyes természetű ügyeket a rendes értekezletek után folytatólagosan tartott zárt üléseken tárgyalta meg. Az év folyamán 29 tanári gyűlést, közülük 24 teljes ülést tartottunk. — Ez elméleti képzésen kívül súlyt helyeztünk még arra, hogy jelöltjeink praktikusán is bekapcsolódjanak az iskola életébe és megismerjék az iskolai munka minden vonatkozását. Ép ezért rendszeresen vezettek inspekciót az igazgatói irodában, résztvettek az óráközi felügyeletben, isentisztázeletekre jártak a tanulókkal, segédkeztek kirándulásainkon, a szertárakban, könyvtárakban és az értekezletek jegyzőkönyveit vezették. Jegyzők voltak: *Adriányi László*, *Ari Sándor*, *Arros Jenő*, *Bándy Géza*, *Betfia László*, *Boldizsár Lajos*,

Borbély Sándor, Debreczeny Miklós, Dobos József, Ekker András, Felker Gyula, Fodor Béla, Jantyk János, Kálmánchey Endre, Kovács Tibor, Medveczky László, Nagy Gábor, Nagy Sándor, Papp Bertalan, Rudnay Károly, Szilágyi Lajos és Tömöry Ödön. Az irodai munkában külön is segédkezett Kovács József és Mozga Zoltán.

A gyakorló tanárjelölteknek természetesen rendelkezésükre állottak a folyóiratok és a tanári könyvtár.

Itt említjük meg, hogy Bars László, intézetünk rajztanára több előadásban ismertette a táblai munka technikáját a gyakorló tanárjelöltek előtt, mivel a tapasztalat szerint nagy szükség van arra, hogy a kezdő tanár a tábla kihasználásának lehetőségeit útmutatás alapján és helyesen sajátítsa el.

B) A bemutató tanítások nyújtotta metodikai anyag kiegészítésére és egységbe foglalása céljából a velük kapcsolatos megbeszéléseken kívül is tartottunk módszeres értekezleteket. Dr. Mitrovics Gyula egyetemi ny. r. tanár úr, a pedagógia professzora, ez évben is volt szíves előadást tartani a tanári kar és a gyakorló tanárjelöltek előtt; 1939. október hó 27-én „Tudomány-e a pedagógia?” címen értekezett, s adott értékes irányelveket az iskola egységese oktató-nevelő módszerének kialakítására. Fogadja ezúton is intézetünk hálás köszönetét. — Dr. Gyulai Zoltán egyetemi ny. r. tanár úr, a fizika professzora, 1940. április hó 12-én „Megjegyzések a középiskolai oktatáshoz az egyetemi hallgatókon észlelt megfigyelések alapján” címmel tartott előadást a tanári karnak és a gyakorló tanárjelölteknek. Az értékes és eszméletű előadásért ez úton is köszönetünket tolmácsoljuk. Külön módszeres értekezleten szólottak Dr. Kiss Árpád „A vezetők kiválasztása” és Dr. Szondy György „A mozgófénykép az iskolában” címmel, Lesi Viktor pedig két értekezleten az Általános Utasításokat ismertette részletesen, és fűzött hozzájuk magyarázatokat. — A bemutató tanítások alkalmával igazgató a felsőfokú német nyelvi oktatás néhány szempontjáról szólott, Dr. Éber János „Néhány gondolat a magyar nyelvi írásbeli dolgozatokról”, vitéz Fehérváry Dezső „Az olvasásra szánt szemelvények kiválasztása a felsőbb osztályos latin tanításban” és „Adalékok az indukciós tanítás kritikájához”, Dr. Kiss Árpád „A tanár szerepe a nyelvtanításban” és „A koncentráció néhány kérdése”, Dr. Madai Pál „Az érzelem szerepe és jelentősége a nevelő hatás kifejtésében”, végül pedig Dr. Tóth Lajos „A matematika alkalmazása a természettan tanításában” címmel értekezett. — A módszeres értekezletekkel kapcsolatban nem felesleges annak megemlézése sem, hogy igazgató minden egyes próbatanítási megbeszélése és minden módszeres értekezleten a részletkérdések alapos tisztázása után összefoglaló értékeléseiben vagy hozzászólásaiban arra törekedett, hogy a felvetődött kérdések magasabb szempontokból is megvilágíttassanak és a neveléstudomány átfogó rendszerébe beleillesztesenek.

5. Hivatalos látogatások, vendégeink. Dr. Szily Kálmán, m. kir. titkos tanácsos, államtitkár úr 1939. október hó 15-én újból megtekintette intézetünket, különösen pedig az 1939. augusztus-szeptember havában épített két új osztálytermet, 1940. június hó 20-án pedig küldöttségileg nyújtottuk át az akkor szintén Debreczenben időző államtitkár úrnak az intézetnek az első érettségi alkalmából készített üdvözlő iratát. 1939. október hó 15-én az államtitkár úrral együtt Dr. Hüttl Tivadar egyetemi rector és Dr. R. Kiss István bölcsészeti dékán urak tisz-

teltek meg látogatásukkal. — 1940. március hó 29-én *Dr. Bohn Ferenc*, tanügyi főtanácsos úr tájékozódott az iskolai testnevelés ügyéről és nagy megértéssel intézkedett annak fejlesztéséről. — 1940. május hó 7-én *Dr. Bárczi Gusztáv* gyógypedagógiai igazgató, egészségügyi felügyelő kereste fel intézetünket és a IV. o. egészségtan óráján, *Dr. Szondy Györgynél* hospitált is. — A református vallású tanulók vallásóráját tisztelte meg látogatásával *Dr. Révész Imre*, ref. püspök, egyetemi ny. r. tanár úr. Kíséretében volt *Dr. Farkas Pál* ref. lelkész. — Az első érettségi vizsgálaton az elnöki teendőket Tanárképzőintézetünk elnöke, *Dr. Pap Károly* egyetemi ny. r. tanár úr vállalta. Ezen a vizsgálaton látogatásukkal tisztelték meg intézetünket *Lindenberger János* apostoli kormányzó úr, *Dr. Révész Imre* püspök úr képviselőjében *Uray Sándor* ref. egyházker. főjegyző úr, azonkívül *Dr. Bodnár János*, *Dr. Dávid Lajos* és *Dr. Hankiss János* egyetemi ny. r. tanár urak, a Tanárképzőintézet igazgatótanácsának tagjai és *Dr. Csűry Bálint* egyetemi ny. r. tanár úr. — Állandó figyelemmel kísérték munkánkat, bölcs és körültekintő tanácsaikkal a legintenzívebben támogattak gyakori látogatásaik alkalmával *Dr. Pap Károly* egyetemi ny. r. tanár úr, a Tanárképzőintézet elnöke és *Dr. Szabó Dezső* egyetemi ny. r. tanár úr, a Tanárképzőintézet elnökhelyettese. *Dr. Pap Károly* elnök úr 1940. május hó 10-én, a VIII. osztály összefoglalásai idején külön is ellátogatott hozzánk, és első ballagásunkat is megtisztelte jelenlétével. — Ugyancsak külön kell megemlékeznünk *Dr. Mitrovics Gyula* egyetemi ny. r. tanár úr, a pedagógia professzorának megtisztelő látogatásairól, aki ezenkívül is támogatta iskolánk munkáját egy módszeres értekezleten tartott előadásával, amelyről Évkönyvünk előző pontjában már beszámoltunk. — A fentiekén kívül az igazgatótanács tagjai és az egyetem bölcsészeti karának professzorai közül bemutató és próbatanításokon gyakran voltak jelen: *Dr. Csűry Bálint*, *Dr. Dávid Lajos*, *Dr. Gyulai Zoltán*, *Dr. Hankiss János*, *Dr. Hankó Béla*, *Dr. Rugonfalvi Kiss István*. — Helybeli és környékbeli kartársaink is gyakran keresték fel iskolánkat és érdeklődtek az iskolánkban folyó munka iránt. — Gyakran üdvözölhettük az igen tisztelt szülőket is ünnepélyeinken, szülői értekezleteinken és az évvégi összefoglalásokon.

6. Az 1939—40. iskolai év tanulmányi tekintetben. A beírásokat 1939. június hó 26-án és 27-én, a pótbeírásokat szeptember hó 6-án és 7-én végeztük el, s a tanévet tulajdonképpen a szeptember hó 5-én tartott évnnyitó tanári értekezlettel kezdtük meg. A javító vizsgálatok is szeptember hó 5-én történtek. Mivel azonban a nyáron megkezdett épületbővítési munkák (2 új tanterem, az alagsorban természettudományi szertár és altiszti lakás) a kedvezőtlen időjárás miatt nagyon elhúzódtak, a tanítást a Tanárképzőintézet Elnökségének rendeletére csak szeptember hó 28-án kezdhettük meg. Előzőleg, szeptember hó 23-án tartottuk meg az évnnyitó ünnepséget. Reggel 9 órakor a róm. kat. vallású tanulók tanári vezetéssel a Szent Anna-utcai templomban voltak *Veni Sancten*, a református, evangélikus és unitárius vallású tanulók pedig ugyancsak tanári vezetéssel a Kistemplomba mentek, ahol *Dr. Módis László* ref. hitoktató tartott évnnyitó istentiszteletet. (Az ev. vallású tanulók előző vasárnap saját templomukban is voltak.) D. e. 11 órakor az intézet udvarán az igazgató évnnyitó beszéde, valamint az iskolai rendszabályok ismertetése után a nemzeti zászló előtt tisztelgett az ifjúság. — A szeptember hó 28-án történt kezdés óta azonban — kényszerű helyettesítések okozta kisebb zökkenőktől eltekintve — úgyszólván zavar-

tanul folyt iskolai munkánk az év végéig. Még szünetet sem kellett tartanunk, mint igen sok más iskolának. Egy napon, 1940. január hó 20-án kellett a Tanárképzőintézet Elnökségének utasítása alapján rendkívüli szünetet tartanunk a hófúvás folytán beállott közlekedési zavarok miatt, egy napon pedig, 1940. január hó 27-én ugyan csak a Tanárképzőintézet Elnökségének rendelkezése tanárvizsgálatok miatt szünetelt az oktatás. — A tanári testület egyes tagjainak hosszabb-rövidebb ideig tartó távolléte miatt gyakran volt szükség helyettesítésekre, így *Dr. Szondy Györgyöt* az év kezdetétől október hó 17-ig, az *iskolaorvost* két ízben hosszabb ideig, *Horváth Károlyt* egy ízben 4 hétig és *Rátonyi Lajost* 1940. május hó 28-tól az év végéig a tanári kar belkörüleg helyettesítette. — A VIII. osztály összefoglalóit 1940. május hó 8., 9. és 10-én tartottuk, az érettségi írásbeli vizsgálatokat 1940. május hó 15., 16. és 17-én, a szóbeli vizsgálatokat pedig 1940. június hó 14-én és 15-én. — Az utolsó tanítási nap 1940. június hó 15-én volt. — Június 17., 19. és 20-án tartottuk meg az évvégi összefoglalásokat, június hó 24-én az évvégi tanári értekezletet és június hó 25-én az évvégi ünnepélyt. E napon a tanulók istentiszteletre mentek, éspedig a római katolikus tanulók a Szent Anna-utcai templomba Te Deumra, a református és evangélikus tanulóknak pedig *Dr. Módos László* református hitoktató tartott istentiszteletet a Kistemplomban. Utána 10 óraker volt az évvégi ünnepély, amelynek műsorát a Nemzeti Hírszerző, igazgató évvégi beszéde és a Himnusz alkotta.

7. A tanulók száma. Beíratkozott a júniusi rendes és a szeptemberi pótbefírások alkalmával az I. osztályba 31, a II. osztályba 32, a III. osztályba 25, a IV. osztályba 21, a VII. osztályba 13 és a VIII. osztályba 18, összesen 140 tanuló. Évközben nem iratkozott be egy sem. Kimaradt az év folyamán a II. osztályból 1, magántanulóvá vált hosszasan betegség miatt a II. félévben és magánvizsgát tett az év végén a II. osztályból 1 tanuló. Osztályoztatott az év végén 138 nyilvános tanuló.

8. Valláserkölcsi nevelés. Az 1935:VI. törvénycikk végrehajtási utasítása hangsúlyozza, hogy a valláserkölcsi nevelésnek egészen át kell hatnia az iskola életét. A tanári testület valamennyi tagja nemcsak az utasítások rendelkezésére, de egyéni meggyőződése szerint is minden alkalmat megragadott arra, hogy a valláserkölcsi érzést a tanulóknak fejlessze. A tanári kar a keresztény vallásfelekezetekhez való tartozás tekintetében vegyes összetételű, éppenúgy, mint növendékei is. De ahogy a tanárok körében — bár mindenikük öntudatosan éli a maga vallási életét — a felekezeti harmónia tökéletes, ugyanez a tapasztalatunk növendékeinknél is: felekezeti béke, megértés és szeretet uralkodik közöttük. Ezért örömmel állapítjuk meg, hogy tanulóink valláserkölcsi érzése és magaviselete ez iskolai év folyamán is kedvező színben mutatkozott meg, és ez megadja annak a reményét, hogy a következő tanulónemzedékek is a mostani gárdához hasonulnak. — Az iskolai vallásoktatás eredménye örvendetes. — A tanév mindhárom vallású tanulók istentisztelettel kezdtek meg, ugyanígy fejezték be. Évközben vásár- és ünnepnapokon a római katolikus tanulók kis létszámuk miatt a felsőkereskedelmi fiúiskola római katolikus tanulóival együttesen vonultak a plébánia-templomba szentmise-hallgatásra. Intézetünk részéről a felügyeletet részben tanárok, részben gyakorló tanárjelöltek gyakorolták. — A reformátusok az istentiszteletekre ugyancsak tanári

és gyakorló tanárjelölti felügyelettel jártak. A reformáció emlékünnepeit is megülték. — Az evangélikus tanulók hittanáruk felügyeletével az ev. templomba jártak istentiszteletre. — Április hó 12—13. napjain a római katolikus tanulók számára lelkigyakorlatok, a református tanulók számára március 13—14-én csendes napok tartottak. A római katolikus tanulók az év folyamán többször járultak közösen a gyónás és áldozás szentségéhez, a reformátusok pedig úrvacsorát vettek. — Megjegyezzük még, hogy május 7-én a VIII. o. római katolikus tanulóinak hittani összefoglalásán *Lindenberger János* apostoli kormányzó elnökölt. A többi osztályok róm. kat. tanulóinak évvégi hittani összefoglalásán pedig *Láng Pál* pápai kamarás. — December 5-én a IV. o. református vallástani óráján *Dr. Révész Imre* ref. püspök és *Dr. Farkas Pál*, a Ref. Vallásoktató Bizottság elnöke tett látogatást. Május 8-án a VIII. o. ref. tanulóinak hittani összefoglalásán *Dr. Farkas Ignác* koll. vallástanár és *Koncz Sándor* presbiter, ny. dohánygyári főfelügyelő elnökölt. A ref. tanulók évvégi hittani összefoglalásán *Kovács József* ref. lelkész, az ev. tanulóknak *Dr. Kiss Árpád* gyak. gimnáziumi tanár volt az elnök.

9. Hazafias nevelés, iskolai ünnepélyek és megemlékezések. A magyar középiskolának mindig erős oldala volt a hazafias nevelés. A törvény is valláserkölcsei alapon álló nemzeti érzésű magyar ifjúság felnevelését tűzte ki célul. A mi fiatal iskolánk előtt a törvény intencióin kívül a magyar középiskola régi tisztas hagyományai lebegtek, amikor a hazafias gondolatot nem mereven, nem kényszerítésként, hanem önként értődőleg ápolta és éltető légkörre tette. Nemcsak a hazafias ünnepek adtak alkalmat az ifjúság hazafias érzésének növelésére, hanem minden tantárgy tanításában ott volt a hazafias szellem, legtöbbször névtelenül, megnevezetlenül, de a lényeghez kapcsolódottan. A magyar olvasmányok, a történelem, a földrajz, de a természetrajz, mennyiségtan, rajz, testnevelés, vagy más tárgy tanításában is ott lengett a hazafias gondolat retorikai szólam nélkül, a tények célszerű csoportosításával, vagy a belőlük vonható következtetésekkel hatva az ifjúság fogékony lelkére. — Iskolai ünnepélyeinket egy kivételével legtöbbször szűk körben tartottuk meg, mintegy csak zárt házi ünnepélyeként. Tanulóink kis létszáma s az ebből folyó kevés kiválogatási lehetőség nem engedte meg, hogy több nagyobbszabású nyilvános ünnepélyt rendezzünk. Ifjúságunk nagysikerű nyilvános szerepléséről az Évkönyv más helyén részletesen beszámolunk.

A megemlékezések és ünnepélyek a következők voltak :

Évnyitó ünnepélyünket szeptember 23-án tartottuk.

Október 6-án az ifjúság kegyeletes ünnepéllyel áldozott az aradi 13 vértanu és minden magyar vértanu emlékének. Ünnepi beszédet mondott *Gyulay László* VIII. o. tanuló. Szavalt: *Dudás László* II. o. és *Vajda Gábor* VII. o. tanuló.

Október 21-én megemlékeztünk a finn-ugor rokonságról.

Október 30-án a takarékoság egyéni és nemzeti jelentőségére mutattunk rá osztályonként egy-egy tanítási óra keretében.

December 11-e a limanovai csata emlékének napja volt.

Január 17-én az utolsó tanítási órában *György Dénes* volt kolozsvári tanár az egész ifjúság előtt ismertette a mai magyar erdélyi irodalmat. Az ismertetett költőktől jellemző verseket mondott el.

Február 29-én megemlékeztünk Horthy Miklós Kormányzó Úr 20 éves országlásának jelentőségéről. A megemlékezést *Dr. Kiss Árpád* tanár mondta.

Március 1-én ugyanebből az alkalomból a tanulók tanári vezetéssel ünnepi istentiszteleten vettek részt. A tanítás e napon szünetelt.

Március 15-e az egész magyarság ünnepe. Iskolánk is kivette belőle részét. A tanulók tanári vezetéssel istentiszteleten voltak, utána bensőséges iskolai ünnepet ültünk. A nap jelentőségéről *Tikos István* VIII. o. t. beszélt. Szavalt: *Dudás László* II. o. és *Kiss András* VIII. o. tanuló.

Április 18-án *Dr. Verzár Gyula* okl. közgazda előadást tartott a gyakorlati életpályákról a VII. és VIII. o. tanulóinak és azok szüleinek.

Április 22-én intézetünk VIII. osztálya a többi osztály közreműködésével német- és francianyelvű irodalmi vídám estet rendezett a Déri-Múzeum előadó termében. Részletesen Évkönyvünk 31. lapján számolunk be róla.

Május 6-án az osztályfőnökök megemlékeztek az „anyák napjára”-ról.

Május 10-én déli 12 órakor folyt le intézetünkben az első „balagás”.

Május 26-án, a hősök emléknapján ünnepi lélekkel vonultunk ki összes tanulóinkkal a Stadionba, a Debrecen várostól rendezett nagyszabású ünnepségre. Ifjúságunk ez alkalommal vett először részt a Hősök Temetőjébe indított kegyeleti stafétafutásban.

Május 30-án tartottuk meg a „madarak és fák napját” iskolai kirándulás keretében. A kirándulás befejeztével *Dr. Szondy György* r. tanár, c. igazgató rendezésében ünnepély volt, melyről Évkönyvünk 13. pontjában részletesen is beszámolunk.

Június 3-án a magyar könyv szeretetére buzdítottuk az ifjúságot.

Június 4-én, a gyászos trianoni béke aláírásának évfordulóján az intézetre kitértük a gyászlobogót, de külön is emlékeztettük e nap jelentőségére ifjúságunkat, melynek minden egyes tagja már Trianon után született.

Június 25-én volt évzáró ünnepélyünk, melynek során az igazgató vázolta az iskolai év történetét.

10. Szülői értekezletek. Kezdetlől fogva közvetlen összeköttetésre törekedtünk a szülőkkel. Ez részben fogadó órák, részben a szülői értekezletek útján történt. — A fogadó órák időpontját úgy sikerült már ez idén megállapítanunk, hogy nemcsak intézetünk rendes tanárainak, hanem óraadó kartársainknak és a hitoktató uraknak fogadóóráját is egy napra, keddre tudtuk összetömöríteni. Ez mindenesetre nagy könnyebbséget jelentett a szülők számára. — A fogadó órák hasznos megbeszélések alkalmát nyújtották. A szülők szívesen és gyakran kerestek fel bennünket, és így tanulóinknak iskolánkívüli életkörülményeiről a tanárok értékes, a nevelésben felhasználható adatokat szereztek, másrésről a szülők értesültek gyermekeik oly szokásairól, melyek gondos figyelmüket elkerülték. Így aztán a fogadó órák közvetlen és barátságos hangú megbeszélései nemcsak elméleti, de nem egy esetben valóban gyakorlati eredményekkel jártak. — A szülői értekezletek teljes, sőt egyenesen meglepő érdeklődéssel folytak le. Az év folyamán három szülői értekezletet tartottunk. Ezek közül az elsőn, 1939. november hó 22-én *Vitéz Fehérváry Dezső* adott elő „Nemzetnevelés iskolában és otthon” címmel. Az igazgató zárószavakat mondott. A második szülői értekezletre csak az I. o. tanulók szüleit hívtuk össze. Ez alkalommal *Dr.*

Szondy György tanár, c. igazgató beszélt „A tanuló munkája otthon“ címmel. A megbeszélésben a szülők is résztvettek. Végül az igazgató foglalta össze az értekezlet tárgyának lényegét. Harmadik szülői értekezletünk április 24-én volt. Előadást tartottak: *Dr. Kovács Máté* tanár „Nyelvvédelem“, *Lesi Viktor* tanár pedig „A barátság szerepe a tanuló életében“ címmel. *Dr. Jausz Béla* igazgató összefoglalta a két előadás tanulságait, majd ismertette a KISOK szentendrei nyaraló telepét és a részvétel módjait.

A szülői értekezletek közül kettőt ebben az esztendőben sem tudunk intézetünkben megtartani, mivel megfelelő nagyságú terem nem áll rendelkezésre. Így a Központi Egyetem XI. sz. tantermét voltunk kénytelenek erre a célra elkérni, amelyet *Dr. Rugonfalvi Kiss István* egyet. ny. r. tanár úr, a bölcsészettudományi kar e. i. dékánja készséggel bocsátott rendelkezésünkre. Fogadják e lekötelező szívességért iskolánk háláját.

11. A tanulók egészségi állapota. Egészséges tantermek, egészséges környezetben. Ez a jellemzője ideiglenes iskolánknak. A nagyerdei villanegyed legszebb, leglevegősebb útján sikerült berendezni ideiglenes otthonunkat, amíg a vallás- és közoktatásügyi kormányzat nem dönt a végleges iskolaépület felépítése ügyében. Mostani iskolaépületünk már helyénél fogva is biztosítja tanulóink számára minden időszakban a friss, egészséges levegőt. Az országos híru kertvárosrész virágos és falombos környezetébe az ifjúság eleven életét, vídám kedvét hozta iskolánk. — Amilyen egészséges iskolánk helye, éppolyan tiszták, levegősek, jól fűthetőek tantermeink is. — A szülők gondosságán kívül bizonyára a fentemlített tényezők is nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy jelentéktlenebb eseteken kívül alig volt súlyosabb természetű megbetegedés. Iskolánk intézményesen is védi tanulóink egészségét. Az iskolaorvos, *Dr. Katona Ferenc*, hosszas kényszerű távolléte mellett is talált módot arra, hogy a tanulókat az év folyamán kétszer szemészetileg, kétszer fogászatilag, egyszer pedig részletekbe menő orvosi vizsgálaton vizsgálja meg. A testsúly- és testmagasságmérés adatait a személyi lapokra jegyezte fel, az intézet növendékeire vonatkozó orvosi észrevételeit pedig egy — természetesen csak az eseteket és nem a neveket felsoroló — táblázatos kimutatás keretében ismertette az utolsó tanári értekezleten.

12. A természetrajz tanításában nagy gondot fordítottunk a szemléltetésre, amiben nagy segítségünkre volt a Debreceni Középiszkolai Növénykert is, úgy növények és növényrészek szolgáltatásával, mint a helyszínen való bemutatásokkal. A földrajz és természetrajz keretében igen sok filmet vetítettek le a szaktanárok; mindezek a legtökéletesebben megfeleltek rendeltetésüknek.

13. Állat- és növényvédelem. Iskolánk elhelyezése ideiglenes lévén, a faültetés nem volt megvalósítható; azonban mindent elkövettünk, hogy tanulóinkat az állatok védelmére, a növények szeretetére neveljük. A madarak és fák napját 1940. május hó 30-án ültük meg. Ez alkalommal az I—VII. osztályok s az egész tanárkar kora reggel a Nagyerdőre vonult ki, ahol a tanulók a délelőttöt természetmegfigyeléssel és testező játékokkal töltötték. A közelgő zivatar elől délután kénytelenek voltunk visszatérni az iskolába, ahol megtarthattuk kis ünnepélyünket az alábbi műsorral: 1. Nemzeti Hisekegy. 2. Megjött már a fecskemadár... Énekelte a II. o., vezényelt Dávid András. 3. Menjünk a zöldbe! Írta és felolvasta Ér Lajos II. o. t. 4. *Benedek Elek*: Ne bántsát a fát! Szavalta Debreceni Ferenc II. o. t. 5. Erdő, erdő, erdő... Énekelte

a II. o., vezényelt Szondy István. 6. *Szabolcska Mihály*: Kertben. Szavalta Szondy István II. o. t. 7. *Móra Ferenc*: A tűzhordó tengelice. Felolvasta Dávid András II. o. t. 8. Csipkefa bimbója... Énekelte az I. o. 9. *Gyulai Pál*: Piroslik a cseresznye a fán... Szavalta: Csonka János II. o. t. 10. Fák, madarak, barátaink. Írta és felolvasta Hankiss Elemér II. o. t. 11. Esik eső, szép csendesen esik... Énekelte a II. osztály, vezényelt Dávid András. 12. *Móra László*: A fák panasza. Elmondta Reményi László II. o. t. 13. *Sajó Sándor*: Bánatország. Szavalta Szanyi Gyula V. o. t. 14. A természet védelme. Írta és felolvasta Babós Károly II. o. t. 15. Rigó madár... Énekelte a II. osztály, vezényelte Szondy István. 16. *Vargha Gyula*: Az Alföld szélén. Szavalta Dudás László II. o. t. 17. Az én kedves kis madaraim. Írta és felolvasta Nagy Jenő IV. o. t. 18. *Tompa Mihály*: Terepélyes nagy fa... Szavalta Fazekas Lajos IV. o. t. 19. Szállj el fecském Kolozsvárra... Énekelte az I. osztály, vezényelt Dávid András II. o. t. 20. *Tompa Mihály*: Isten hatalma. Szavalta Vajda Gábor VII. o. t. 21. Himnusz. Énekelte az ifjúság és a közönség. Műsorközlő Hankiss János IV. o. t. Ünnepegyünkön a szülők közül is többen megjelentek.

14. Tanulmányi kirándulások. Iskolánk a folyó tanévben sem rendezett nagyobb kirándulást, minthogy a tervezett kirándulásokra jelentkező nem volt. A természetrajz és földrajz keretében azonban minden alkalmat felhasználtunk a természet felkeresésére, ami ebben a tanévben a kemény tél, kései tavasz és folytonos esőzés miatt nehezebb feladat volt, mint rendszeren. Növénygyűjtő és természetmegfigyelő sétáinkon kívül a IV. o. tanuló *Dr. Kiss Árpád* tanár vezetésével május hó 30-án délelőtt kerékpáros kirándulást tettek Hajdúböszörménybe és Hajdúhadházra, az I. o. tanuló *Dr. Lesi Viktor* tanár vezetésével a repülőteret, a VII. o. tanuló *Dr. Éber János* tanár vezetésével a ref. Kollégiumot és a kollégiumi nagykönyvtárt tekintették meg. Március 16-án az iskola valamennyi osztálya, tanári vezetés és szakszerű magyarázat mellett a Déri-Múzeumot és a kollégiumi könyvtárt látogatta meg.

A tanulók művészeti nevelésének elmélyítését és a képzőművészek iránti érdeklődés és szeretet fejlesztését célozza a Déri-Múzeumban rendezett képkiallítások megtekintése. Ezeken az intézet III., IV., VII. és VIII. osztálya vett részt. Márciusban a Magyar Képzőművészek Egyesülete által rendezett, áprilisban pedig intézetünk első rajztanárának, Balczer Györgynek gyűjteményes, majd az Ady-társaság képzőművészeti osztályának képkiallítását látogatták meg *Bars László* tanár vezetésével.

15. Filmoktatás. Különösen a reáliák tanításában vezető tanáraink hathatós segédeszközként használták a VKM. oktatófilm-kirendeltségének kitűnő filmanyagát is. A természetrajzi és földrajzi oktatás keretében 43, a természettani órákon 5 és a történelemórákon 7, összesen 55 film került vetítésre. — Szükségesnek tartjuk rámutatni, hogy az oktatófilm-kirendeltség a legnagyobb előzékenységgel és pontossággal teljesített minden ez ügykörbe vágó szolgálatot.

16. Testnevelés. Minthogy intézetünknek tornaterme nincsen, az őszi jó időben a testnevelési órákat az udvaron tartottuk meg, a rossz idő beálltával pedig a Tisza István-Tudományegyetem tornacsarnokában, amelyet *Dr. Milleker Rezső* egyetemi ny. r. tanár úr ez idén is díjtalanul bocsátott intézetünk rendelkezésére. Fogadja e megértő támoga-

tásért ez úton is őszinte hálánkat. Mivel azonban az egyetemi tornacsarnokba való kijárással igen sok időt vett igénybe, így az órákat rövidítette, rossz idő esetén pedig kellemetlen is volt a tanulók számára az oda ki- és visszajárással, a nm. VKM. engedélyével a Debreceni Torna Egyesülettel kötöttünk egyezséget, úgyhogy 1940. február hó 19-étől kezdve az intézettől csak 6 perc járásra lévő DTE-tornacsarnokban folytak le testnevelési óráink. Nem mulaszthatjuk el, hogy hálával ne emlékezzünk meg a VKM. testnevelési ügyosztályának megértő támogatásáról, mert igen szép számú és értékes tornaszerekkel látott el bennünket. Külön köszönet illesse *Dr. Bohn Ferenc* tanügyi főtanácsos urat, aki nagy körültekintéssel és kitüntető jóindulattal istápolja immár második esztendeje testnevelésünk ügyét.

17. Adományok, jutalmak, gyűjtések. *Dr. Pap Károly* egyetemi ny. r. tanár úr, a Tanárképzőintézet elnöke, az első érettségi vizsgálat emlékére 90 P-t, érettségi elnöki tiszteletdíját adományozta az iskolának auktorok beszerzésére. A nagy és megtisztelő ajándékért iskolánk őszinte háláját nyilvánítjuk e helyen is. *Dr. Szondy György* 4 db., *Bars László* 2 db., *Dr. Éber János* 2 db., *Dr. Kiss Árpád* 1 db., a *Csáthy* könyvkereskedő cég 6 db., *Dr. Bertók Lajos* könyvkereskedő 6 db., a *Szent István Társulat* debreceni fiókja 3 db. jutalomkönyvet ajándékozott az iskolának, a Ref. Egyház pedig 1 db. Pap Károly-emlékkönyvet. — Jutalomkönyveket a következő tanulók kaptak: I. o.: *Ary László*, *Boczkó Miklós*, *Fazekas Sándor*, *Kovács Tibor*, *Lakatos István*, *Salánki László*, *Szőőr József*. — II. o.: *Dávid András*, *Dudas László*, *Gyulai Ferenc*, *Hajdu László*, *Hankiss Elemér*, *Jóna Tamás*, *Karikó Sándor*, *Szondy István*. — III. o.: *Medgyessy György*, *Tompa Andor*, *Zsáry Árpád*. — IV. o.: *Farkas István*, *Hankiss János*, *Nagy Béla*, *Szanyi Gyula*, *Sztanó Lajos*. — VIII. o.: *Csúry István*, *Görgei István*, *Kiss András*, vitéz *Várady-Szabó László*.

A tanulók szociális érzésének fejlesztése céljából ez idén is résztvettünk jótékonyági akciókban. Karácsonykor szegény elemi iskolai tanulók számára történt egy kisebb gyűjtés, résztvettünk az anyák-napi adakozásban, az árvízkárosultak javára pedig a tanári kar és az ifjúság gyűjtése 8770 P-t eredményezett, amit a főispáni hivatalba juttattunk el.

A tanári könyvtár számára ajándékoztak: Magyar Nemzeti Bank 5 db. 180 P, Györi Lajos 1 db. 12 P, Dr. Sőregi János 1 db. 1 P, Tanárképzőintézet 1 db. 0'80 P, Dr. Madai Pál 1 db. 1'50 P, Egyetem 1 db. 5 P értékben.

A tornaszertár számára a VKM. 61 db. tornaszert és eszközt ajándékozott 2326 P értékben.

A természetrajzi szertárnak az Orsz. Term. Tud. Múzeum Ásvány- és Kőzettára ajándékozott 66 db. ásványt 9740 P értékben.

Az iskolának vitéz Fehérváry Dezső ajándékozott egy faliképet 2 P értékben.

II.

Iskolánk felügyeleti hatóságai.

A Debreceni M. Kir. Középiskolai Tanárképzőintézet Gyakorló Gimnáziumának fenntartója a magyar állam, s az iskola közvetlenül a M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterium fennhatósága alatt áll.

Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter: **Dr. Hóman Bálint**.
Államtitkárok: **Dr. Szily Kálmán** és fái **Fáy István**. A középiskolák csoportfőnöke: **Dr. Kósa Kálmán** miniszteri osztályfőnök. A középiskolai ügyosztály főnöke: **Dr. K. Kováts Gyula**, miniszteri osztályfőnök.

Közvetlen felettes hatóságunk **Dr. Pap Károly**, egyetemi ny. r. tanár, a Debreceni M. Kir. Középiskolai Tanárképzőintézet elnöke; elnökhelyettes: **Dr. Szabó Dezső** egyetemi ny. r. tanár, az igazgatótanács tagja.

A Tanárképzőintézet igazgatótanácsának tagjai: **vitéz Dr. Besse-
nyei Lajos**, tanker. kir. főigazgató, **Dr. Bodnár János**, **Dr. Dávid Lajos**,
Dr. Hankiss János, **Dr. Huss Richárd**, **Dr. Milleker Rezső**, **Dr. Mitrovics
Gyula** egyetemi ny. r. tanárok.

III.

Az iskola személyzete.

a) A tanári testület munkaköre.

Sorszám	A tanár neve és lakása	Képesítése	Alkalm. minősége	Szolgálati éveinek száma		Mely tárgyakat, mely osztályokban, heti hány órában tanított?	Heti órái száma	Jegyzet
				összes	intézetnél			
1.	<i>Dr. Jausz Béla</i> Kossuth-utca 7.	magy. népm.	gyak. g. tanár	21	4	német VIII. 2.	2	
2.	<i>Zágoni Barra György</i> Egymalom-utca 4.	menny.-tan	gyak. g. tanár	12	3	mennyiségtan III. 3. természettan III. 2. mennyiségtan VIII. 3. természettan VIII. 4.	12	A VIII. o. főnöke, a tanári könyvtár és a geom. szertár őre.
3.	<i>Bars László</i> Pápay József-u. 10.	rajz	gyak. g. tanár	13	2½	rajz I. 2. széprás I. 1. rajz II. 2. rajz III. 2. rajz IV. 2. gyorsírás IV. 2. rajz VII. 1. rajz VIII. 1.	13	Rajzszerződés óre.
4.	<i>Dr. Éber János</i> Baltazár Dezső-u. 9.	magy. latin	gyak. g. tanár	17	3	magyar III. 4. latin III. 4. magyar VII. 3.	11	A III. o. főnöke.
5.	<i>vitéz Fehérváry Dezső</i> Csapó-utca 59.	magy. latin	gyak. g. tanár	13	4	latin II. 5. latin IV. 4. latin VIII. 4.	13	Díjkezelő
6.	<i>Dr. Kiss Árpád</i> Hatvan-u. 6. IV.	német francia	beosztott r. tanár	8	1	német IV. 4. francia VII. 4. francia VIII. 4.	12	A IV. o. főnöke, a Cserkészcsapat és Diákkaptár vezetője
7.	<i>Dr. Kovács Máté</i> Ember Pál-u. 10.	magy. francia	beoszt. r. tanár	9	2½	magyar II. 5. magyar IV. 3. magyar VIII. 3. bölcsezet VIII. 2.	13	A II. osztály főnöke, az új. könyvtár őre.
8.	<i>Lesi Viktor</i> Garay-utca 18.	magy. latin	beosztott r. tanár	8	1	magyar I. 5. latin I. 5 oszt. főn. óra I. 1. latin VII. 4.	15	Az I. o. főnöke.
9.	<i>Dr. Madai Pál</i> c. igazgató Sinai Miklós-u. 5/b.	történelem-földrajz	gyak. g. tanár	32	4	történelem III. 3. történelem IV. 3. történelem VII. 3. történelem VIII. 3.	12	A történelem és földrajzi szertár őre
10.	<i>Dr. Némedi Lajos</i> Batthyány-u. 17. I.	német francia	h. tanár	1	1	német III. 4. német VII. 2.	6	ügyleti segédkező, értekezleti jegyző
11.	<i>Rátonyi Lajos</i> Köntösgáti el. isk.	testnevelés	h. tanár	2	2	testnevelés I. 4 testnevelés II. 4. testnevelés III. 4. testnevelés IV. 4 testnevelés VII. 3. testnevelés VIII. 3.	22	A Sportkör elnöke.
12.	<i>Dr. Szondy György</i> c. igazgató Poroszlai-út 18/a.	földrajz-term.-rajz	gyak. g. tanár	28	4	földrajz II. 4. természettan I. 2. természettan II. 2. természettan V. 3. egészségtan IV. 1.	12	A természettan szertár őre.
13.	<i>Dr. Tóth Lajos</i> egyet. magántanár Csapó-u. 59.	menny.-tan	beosztott r. tanár	16	2	mennyiségtan II. 5. mennyiségtan VII. 3. természettan VII. 4.	12	A VII. o. főnöke, a természettani szertár őre, szállásfelügyelő.

2. Óraadók :

Gyarmathi László, a M. Kir. Áll. Fazekas Mihály gimn. r. tanára; tanította a mennyiségtant az I. osztályban heti 4, a IV. osztályban heti 3, összesen heti 7 órában.

Horváth Károly, református leánygimn. r. tanár, középiskolai tanulmányi felügyelő; tanította az éneket az I. osztályban heti 2, a II. osztályban heti 2, a III. osztályban heti 1, összesen heti 5 órában.

Jóvér Antal, a M. Kir. Áll. Fazekas Mihály gimn. r. tanára; tanította a földrajzot az I. osztályban heti 3, a III. osztályban heti 2 és a VII. osztályban heti 2, összesen heti 7 órában

3. Hitoktatók :

a) *Intézetben belül*: Hulai Ferenc, r. kat. hittanár, szentszéki bíró; tanította a r. kat. hittant az I—IV. osztályban és a VI—VIII. osztályban 1—1, összesen heti 2 órában.

Dr. Módos László, református hitoktató; tanította a református hittant az I., II., III., IV., VII. és VIII. osztályokban heti 2—2, összesen heti 12 órában.

Krecsák Kálmán, ev. segédlelkész; tanította az ev. hittant az I., II., III. és IV. osztályban heti 1 órában.

b) *Intézetben kívül*: Dr. Nyika Béla, önálló hitoktató, g. kat. áldozó pap; tanította a g. kat. hittant heti 1 órában.

Derzsy Kálmán, hitoktató, ny. gazd. isk. igazgató; tanította az unit. hittant heti 1 órában.

4. Iskolaorvos :

Dr. Katona Ferenc, képesített iskolaorvos és egészség-tanár; tanította az egészségtant a II. félévben a VII. osztályban heti 2 órában.

5. Altisztek :

Fodor István, II. o. altiszt, Mikulás Györgyné, nap-számos takarítónő.

b) A tanárok tudományos, irodalmi és társadalmi tevékenysége.

Dr. Jausz Béla: Emléklapos tart. tűzérszázados. Katonai kitüntetései: ezüst katonai érdemérem a kardokkal a vitézségi érem szalagján, bronz katonai érdemérem a kardokkal a vitézségi érem szalagján, magyar bronz érdemérem a hadi ékítm. kardos III. o. katonai érdemkereszt kisebbített másával, II. o. ezüst vitézségi érem kétszer, Károly csapatkereszt, magyar hadi érdemérem. — Az Országos Középkolai Tanáregyesület Debreceni Körének alelnöke, a Magyar—Észt Társaság választmányi tagja, a Budapesti Philologiai Társaság, az Eötvös Collegium Volt Tagjai Szövetségének és a Collegium Hungaricum Szövetség tagja, ev. presbiter. — Tanárképzőintézeti előadásokat tartott mindkét félévben „Német stílusgyakorlatok“, „Iskolai német nyelvtan és praktikus fonétika“ címmel az I—II. éves, „Irodalomtörténeti szakolvasmány“ címmel a III—IV. éves németszakos egyetemi hallgatók és „A középiskolai modern nyelvi oktatás módszertana“ címmel a német- és franciaszakos gyakorló tanárjelöltek számára. A Debreceni Nyári Egyetem 1939. augusztus havában 4 órás előadássorozatot tartott a magyar líra történetének utolsó 100 esztendejéről és 1940. május hó 2-án az Ev. Filológusok kultúrdélutánján „Nevelési kérdések“ címmel. Beszédeket mondott iskolai ünnepélyeken.

Zágoni Barra György: Tanulmányi felügyelő. Az OKTE. debreceni körének titkára. — Cikkeket írt a Prot. Tanügyi Szemlébe és az OKTE. közlönybe. — Tanárképzőintézeti előadást tartott mindkét félévben „A középiskolai matematikatanítás módszertana“ címmel. Dolgozata jelent meg „Környezethatások és a nevelés“ címmel. Szerkesztette és összeállította a Debreceni Tanári Kör memorandumát a tanári rend emelése tárgyában.

Bars László: Tanulmányi felügyelő. A Tanügyigazgatási Tisztviselők és Felügyelők Országos Egyesületének tagja. — A Tanárképzőintézet III. éves történelem, földrajz, természetrajz, mennyiségtan, fizikaszakos tagjai számára heti 3 órában előadássorozatot tartott „A rajzolás, illetve a táblai rajz szerepe a középiskolai oktatásban“ címmel. — Hasonlóképpen több előadást tartott a gyakorló tanárjelölteknek szakcsoportonként a következő címmel: „A rajzolás mint metodikai segédeszköz a tanerők kezében“, „A konstruktív táblai rajzolás módszere és tárgyankénti alkalmazása“. — Cikket írt a Protestáns Szemlébe „A rajz a Tán-terv és Utasításokban“ címmel.

Vitéz Fehérváry Dezső: Emléklapos tart. százados. Katonai kitüntetései: ezüst katonai érdemérem a kardokkal a vitézségi érem szalagján, bronz katonai érdemérem a kardokkal a vitézségi érem szalagján, arany vitézségi érem, I. o. ezüst vitézségi érem, Károly csapatkereszt, magyar hadi érdemérem, II. osztályú német vaskereszt. A Kat. Tanáregyesület és a Magyar Néprajzi Társaság tagja. — A Magyar-Észtt Társaság választmányi tagja. — Cikket írt a Néptanítók Lapja folyóiratba. — Tanárképzőintézeti előadást tartott mindkét félévben „A középiskolai latin nyelvi oktatás módszertana“ címmel a latinszakos gyakorló tanárjelöltek számára.

Dr. Kovács Máté: A debreceni Nyári Egyetem főtitkára, ahol a tanfolyam megszervezésén kívül tanította a magyar nyelvet francianyelvű magyarázatokkal franciák és franciául tudó külföldiek számára. Egyetemi tb. tanársegéd, egyetemi francia nyelvi lektor, a Collegium Hungaricum Szövetség tagja. — A debreceni m. kir. Tisza István-Tudományegyetem bölcsészeti karán az 1939—40. tanév I. és II. felében francia nyelvi lektorként adott elő a franciaszakos bölcsészettanhallgatók számára „Francia nyelvi és stílusgyakorlatok“, „Középkori és XVI. századi francia irodalmi olvasmányok“ és „XIX. és XX. századi francia irodalmi olvasmányok“ címen heti 8 órában. Nagyobb tanulmánya jelent meg: „Fazekas Mihály, a rokokó költő“ címen a Tisza István Tudományos Társaság kiadásában. — Cikkei jelentek meg a Magyar Lélek és az Országépítés c. folyóiratokban. — Előadásokat tartott iskolánk szülői értekezletén és módszeres értekezletein.

Dr. Madai Pál: Tanárképzőintézeti előadást tartott mindkét félévben, és pedig „A történelemtanítás módszertana“ címmel a történelemszakos gyakorló tanárjelöltek számára.

Dr. Némedi Lajos: sub auspiciis Gubernatoris dr., a debreceni Nyári Egyetemen titkári teendőket látott el. Egyetemi tb. tanársegéd. Cikkei és bírálati jelentek meg az „Ungarische Jahrbücher“-ben és a „Südstdeutsche Forschungen“-ben.

Dr. Szondy György: e. volt t. g. főhadnagy; katonai kitüntetései: bronz katonai érdemérem a kat. érdemkereszt szalagján, kardokkal; koronás arany érdemkereszt a vitézségi érem szalagján, felvidéki érem. — A Debreceni Tisza István Tudományos Társaság ren-

des tagja, a Debreceni Csokonai-Kör örökös és választmányi, a Magyar-Észti Társaság választmányi tagja, a Debreceni Jótékony Nőegylet főtítkára, egyházi tanácsos. Önállóan megjelent munkái: Virágország — Bogárország, Bp. Singer és Wolfner. — Természetröjz a gimnáziumok és leánygimnáziumok I. és II. osztálya számára. Debrecen, Ref. Tanáregyesület. Cikkei jelentek meg a Magyar Lélek, Debreceni Szemle, az Oktatófilm közlemények c. folyóiratokban. Tanárképzőintézeti előadást tartott az első és második félévben „A természetröjz tanítás módszertana“ címmel. Előadásokat tartott a Tisza István Tudományos Társaságban, a helybeli MANSz. Mátyás király ünnepélyén, a Péterfia-utcai egyházrész teadélutánján és az iskola szülői értekezletén.

Dr. Tóth Lajos: egyet. magántanár. A debreceni m. kir. Középiszkolai Tanárvizsgáló Bizottság tagja, a Tisza István Tudományos Társaság rendes tagja, az Eötvös Kollégiumi Szövetség és több tudományos és társadalmi egyesület tagja. — A folyó iskolai évben magántanári előadást tartott a Tisza István-Tudományegyetemen heti 2 órában „Hullámmechanika“ címmel. A természettanszakos gyakorló tanárjelöltek számára mindkét félévben tartott tanárképzőintézeti előadásának címe: „A középiszkolai fizikatanítás módszertana“. Előadást tartott az egyetemi Orvostudományi Fizikai Intézetben „A sebességgel változó tömegmechanikája“ címmel.

IV.

*Gyakorló tanárjelöltek.***1. Az 1939—40. iskolai év folyamán beosztott gyakorló tanárjelöltek névsora.**

JELÖLÉSEK: I = az I. félévben, II = a II. félévben folytatott kedvezményes féléves gyakorlatot. I—II = az egész iskolai évben, III = az I. félévben, IV = a II. félévben volt tagja az intézetnek.

- Adriányi László*, Bártfa, 1912. nov. 30. ev., magyar-történelem, I.
Ari Sándor, Kisújszállás, 1914. dec. 3. ref., mennysgt.-termtt. I.
Arros Jenő, Magyarderzse, 1916. júl. 20. r. kat., termr.-földrajz, I.
Bándi Géza, Diósgyőr-Vasgyár, 1917. okt. 5. ref., tört.-földrajz, I.
 6 *Betfia László*, Tök, 1906. jún. 25. ref., tört.-földrajz, IV.
Boldizsár Lajos, Békés, 1916. dec. 20. ref., tört.-földrajz, I.
Borbély Sándor, Nagyszalonta, 1915. márc. 7. ref., mennyst.-termtt. II.
Debreczeny Miklós, Zsarnóca-Kohó, 1915. nov. 23. ref., termr.-földrajz, I.
Dobos József, Tiszabüd, 1915. márc. 19. ref., magyar-francia, II.
 10 *Ekker András*, Rakamaz, 1913. nov. 30. r. kat., mennyst.-termtt. I.
Ember Ödön, Debrecen, 1915. jan. 2. r. kat., tört.-földrajz, I—II.
Felker Gyula, Debrecen, 1917. júl. 4. ref., magyar-latin, I.
Fodor Béla, Nagykőrös, 1914. ápr. 19. ref., termr.-földrajz, II.
Jantyk János, Békés, 1914. júl. 29. r. kat., latin-német, I.
 15 *Kálmánchey Endre*, Nyírbátor, 1914. jún. 3. ref., termr.-földrajz, I.
Kiss József, Hajdúböszörmény, 1913. dec. 4. ref., tört.-földrajz, I—II.
Kiss László, Debrecen, 1914. jún. 2. ref., kémia-termtt. I.
Kocsis Gyula, Egyek, 1917. máj. 6. r. kat., német-francia, I.
Kovács József, Seregélyes, 1912. szept. 5. ref., magyar-francia, I—II.
 20 *Kovács Tibor*, Debrecen, 1917. okt. 7. ref., termr.-földrajz, I.
Környei Molnár György, Kiszpest, 1915. ápr. 15. r. kat., latin-francia, I.
Lovas Rezső, Debrecen, 1916. aug. 30. r. kat., tört.-földrajz, I.
Maller Sándor, Sárospatak, 1917. okt. 1. ref., magyar-angol, I.
Medveczky László, Debrecen, 1917. júl. 10. ev., mennyst.-termtt. II.
 25 *nemes Mozga Zoltán*, Vajkóc, 1917. júl. 23. r. kat., német-francia, I.
Müller István, Budapest, 1938. jún. 28. r. kat., magyar-latin, I.
Nagy Gábor, Dunaalmás, 1916. dec. 19. ref., tört.-földrajz, I.
Nagy Sándor, Karcag, 1916. okt. 18. ref., tört.-földrajz, I.
Novák József, Nyírmada, 1910. febr. 13. r. kat., latin-történelem, I.
 30 *Papp Bertalan*, Kisvárd, 1914. aug. 19. ref., magyar-német, I.
Pál Géza, Kékcse, 1910. aug. 9. ref., történelem-földrajz, I.
Rudnay Károly, Putnok, 1916. júl. 6. ev., latin-francia, II.
Sereg Gyula, Nemesleányfalu, 1914. máj. 13. ref., magyar-német, I—II.
Szilágyi Lajos, Komádi, 1914. júl. 11. ref., magyar-német, I.
 35 *M. Takács Gyula*, Anarcs, 1912. aug. 21. ref., mennyst.-termtt. I.
Tömöry Ödön, Kolozsvár, 1914. márc. 31. ref., tört.-földrajz, II.
Weisz Ernő, Kunmadaras, 1916. szept. 30. izr., mennyst.-termtt. I.
Wojatsek Károly, Udvard, 1916. szept. 29. r. kat., magyar-tört. II.

Gyakorló tanári ösztöndíjat kapott az I. félévben: *Kálmánchey Endre* (50 P), *Kiss József* (75 P), *Novák József* (75 P) és *Sereg Gyula* (100 P); a II. félévben: *Betfia László* (75 P), *Rudnay Károly* (50 P), *Sereg Gyula* (50 P), *Wojatsek Károly* (75 P). Köztisztviselői ösztöndíjat kapott: *Rudnay Károly* (100 P) a II. félévben.

**2. A gyakorló tanárjelöltek
megoszlása vezetőtanárok és tantárgyak szerint.**

Sorszám	Vezető tanár	Gyakorló tanárjelöltek	Látogatott, illet.* próba- tanítást végzett	
			osztály- ban	tárgyat
1	<i>Dr. Jausz Béla</i> igazgató	Mozga Zoltán*, Papp Bertalan*, Sereg Gyula	VIII.	német
2	<i>Zágoni</i> <i>Barra György</i>	M. Takács Gyula*, Medveczky L. Ekker András* Kiss László*, Borbély Sándor	III. III. VIII.	mennyiségtan természettan természettan
3	<i>Dr. Éber János</i>	Adriányi László*, Müller István, Szilágyi Lajos, Wojatsek Károly	VII.	magyar
4	<i>vitéz</i> <i>Fehérváry Dezső</i>	Müller István*, Rudnay Károly* Környei Molnár György* Novák József*	II. IV. VIII.	latin latin latin
5	<i>Dr. Kiss Árpád</i>	Janttyik János*, Kocsis Gyula* Szilágyi Lajos* Környei Molnár György, Mozga Zoltán, Dobos József, Rudnay Károly Kocsis Gyula, Kovács József*	IV. VII. VIII.	német francia francia
6	<i>Dr. Kovács Máté</i>	Papp Bertalan, Dobos József* Kovács József, Maller Sándor* Felker Gyula	II. IV. VIII.	magyar magyar magyar
7	<i>Lesi Viktor</i>	Felker Gyula* Sereg Gyula* Janttyik János	I. I. VII.	latin magyar latin
8	<i>Dr. Madai Pál</i>	Bándi Géza*, Wojatsek Károly* Adriányi László, Nagy Gábor* Novák József, Betfia László Boldizsár László*, Nagy Sándor Pál Géza, Tömöry Ödön* Arros Jenő, Bándi Géza, Debreczeny Miklós, Kálmánczhey Endre, Kovács Tibor, Nagy Gábor Ember Ödön, Kiss József, Lovas Rezső*	III. IV. VII. VII. VIII.	történelem történelem történelem földrajz történelem
9	<i>Dr. Szondy</i> <i>György</i>	Kovács Tibor*, Fodor Béla* Debreczenyi Miklós*, Kálmánczhey Endre* Betfia László, Boldizsár Lajos, Ember Ödön*, Fodor Béla, Kiss József.*, Lovas Rezső, Nagy Sándor*, Pál Géza, Tömöry Ödön Arros Jenő*	I. II. II. IV.	természettrajz természettrajz földrajz természettrajz
10	<i>Dr. Tóth Lajos</i>	Ari Sándor*, Borbély Sándor* Ekker András Ari Sándor, M. Takács Gyula, Medveczky László*	II. VII. VII.	mennyiségtan mennyiségtan természettan

V.

A könyvtárak és szertárak gyarapodása és állapota az 1939—40. iskolai évben, 1939. december 31-ig.

Iskolánkat a nagyméltóságú VKM. és a Középiskolai Tanárképzőintézet elnökségének bölcs gondoskodása az idén is ellátta a legnélkülözhetetlenebb bútorokkal és tanszerekkel. Osztályaink jóminőségű és praktikus padokkal, illetve asztalokkal, táblákkal, pedagógiaileg értékesíthető képekkel vannak berendezve. A képek és virágok otthonosabbá, színesebbé tették osztálytermeinket és egyéb helyiségeinket. — A tanszerek és könyvtárak gyarapításában jelentős szerepet játszanak egyrészt a nagyméltóságú VKM. ajándékai, valamint a Tanárképzőintézet elnöksége által használatra átengedett és letétbe helyezett pedagógiai szakkönyvtár.

I. Bútorok. Gyarapodás. Vétel: 18 db. 499'20 P értékben. Teljes állomány: 301 db. vétel 12.454'25 P értékben.

II. Házi és irodai felszerelések: Gyarapodás. Vétel: 22 db., ajándék 1 db., összesen 23 db. 223'10 P értékben. Teljes állomány: 183 db. vétel, 3 db. ajándék, összesen 186 db. 1750'98 P értékben.

III. Nyilvántartási és számadási könyvek: Gyarapodás. Vétel: 26 db., ajándék 5 db., összesen 31 db. 65'90 P értékben. Teljes állomány: 160 db. vétel, 18 db. ajándék, összesen 178 db. 375'45 P értékben.

IV. Tanári könyvtár: A) *A Tanárképzőintézet letétje:* 426 mű. B) *Az iskola könyvtára:* Gyarapodás. Vétel: 19 kötet, ajándék: 11 kötet, összesen 30 kötet 381'31 P értékben. Egész könyvtári állomány: vétel: 92 kötet, ajándék: 261 kötet, összesen 350 kötet 2419'20 P értékben.

V. Történelmi, művészettörténeti és klasszika filológiai szertár: Gyarapodás nincs. Összes állomány: 37 db. 607'90 P értékben.

VI. Földrajzi szertár: Gyarapodás nincs. Összes állomány 37 db. 509'90 P értékben.

VII—IX. Természetrajzi szertár: Gyarapodás. Ajándék 66 db. 97'40 P. Összes állomány 165 db. vétel, 222 db. ajándék 2281'67 P értékben. Az ajándékok közül ki kell emelnünk az Orsz. Term. Tud. Múz. Ásvány- és Kőzettárának értékes ásványgyűjteményét.

XI. Rajzszertár: Gyarapodás nincs. 27 db. 93'60 P értékben.

XII. Tornaszertár: Gyarapodás s egyben összes állomány: 61 db. ajándék 2326 P értékben.

VI.

Ifjúsági munka.

1. **Cserkészcsapat.** Az intézet cserkészcsapatát a Magyar Cserkészszövetség Országos Intéző Bizottsága 1937. dec. hó 18-án tartott ülésén 631. sz. *Gróf Tisza István Cserkészcsapat* néven igazolta.

Folyó tanévben a csapat vezetésében változás állott be, amennyiben a parancsnokságot *Dr. Jausz Béla* igazgató, szervezőtestületi elnök felügyelete alatt ideiglenesen *Dr. Kiss Árpád* tanár vette át.

A csapat munkája a vezetőváltás, valamint az otthonhiány miatt korlátozott volt. Összesen két csapatösszejevetelt tartott, amelynek a csapathoz érkezett szolgálati jegyek és kerületi körlevelek kihirdetése, s mindíg egy-egy aktuális kérdés megbeszélése voltak a tárgyai.

A cserkészparkban rendezett tiszti és örsvezetői táborban a csapat két tagja vett részt.

Kiseb kirándulások, társadalmi ünnepélyek rendezésében is résztvettek a csapat tagjai.

A cserkészcsapat ifjabb tagjai közül Boczkó Miklós, Csurka László, Ér Lajos, Hetényi György, Maklár Elek, Salánky László, Soós László és Tamássy János résztvesznek vendégként a 993. sz. cserkészcsapat Makkos-Hotykán rendezett cserkészszertartásán.

Legodaadóbb cserkészmunkát Gyarmathy Miklós, Jenei-Király Kázmér és Nagy György Jenő végeztek.

2. **Diákkaptár.** A nyersanyaghiány folytán nagyjelentőségű hulladékanyaggyűjtést a Diákkaptárszervezet iskolai csoportja *Dr. Kiss Árpád* tanár vezetése alatt a tanév II. felében végezte. A gyűjtésben 54 tanuló vett részt a következő eredménnyel: a) különböző minőségű vas 698 kg., b) csont 27 kg., c) vörösréz 1'85 kg., d) sárgaréz 24'50 kg., e) ólom 19 kg., f) horgany 3'70 kg., g) papír 155'50 kg., h) gumi 9 kg. A fent felsorolt és az iskola útján értékesített anyagokért a tanulók 76'47 P-t kaptak.

Ezüst jelvény viselésére jogosultak (évi 5 P eredmény): Fazekas Lajos IV., Kmetz Imre IV., Csonka János II., Karikó Sándor II., Hankiss Elemér II., Szentgyörgyi Géza II.

Arany jelvény viselésére jogosultak (évi 10 P eredmény): Krisch László IV., Nagy Jenő IV., Molnár Ferenc II., Kiss Ernő IV., Tóth László II., Kettesy Tibor I.

Ezeken kívül sok tanuló érte el az évi 4 P eredményt.

A Diákkaptár által kiírt ötletversenyen Balajthy Béla és Kneusel-Herdliczka Gusztáv 5—5 P-t nyertek.

3. **Német- és francianyelvű előadásunk a Déri-Múzeumban.** 1940. április 22-én intézetünk VIII. osztálya a többi osztályok közreműködésével német- és francianyelvű irodalmi vídámestet rendezett a Déri-Múzeum előadótermében. Költeményekkel, dalokkal, tréfákkal, egy német és francia egyfelvonásos darab bemutatásával szórakoztatták a nagy számban megjelent érdeklődőket. Közben elérték másik célju-

kat is: gyakorolták magukat a nyelv használatában és beszámoltak a szülőknél, az iskola barátainak arról az előrehaladásról, amit a nyelvhasználatban tettek.

Az est szereplői a következők voltak: Balajthy Béla III., Bornemisza Elemér VIII., Csúry Bálint VIII., Dávid András II., Görgei István VIII., Gyarmathy Miklós VII., Gyulay László VIII., Hajdú László II., Hankiss Elemér II., Hankiss János IV., Herczeg László VIII., Huppert György III., Kiss András VIII., Nagy Endre VIII., Nagy István VIII., vitéz Olsavszky Gyula VIII., Radó Sándor VIII., Varga Miklós VII., Varga László VIII., vitéz Várady-Szabó László VIII., vitéz Tikos István VIII., valamint Gombos Margit, Pákozdy Sára és Polányi Katalin egyetemi hallgatók, mint vendégek.

Az est tanárrendezője Dr. Kiss Árpád volt, akit munkájában a tanári testület több tagja segített.

4. **Sportkör.** A sportkör neve: A Debreceni M. Kir. Középiszkolai Tanárképzőintézet Gyakorló Gimnáziumának „Hajdú“ Sportköre. A debreceni tankerülethez tartozik. Megalakulásának ideje: 1938. Igazolási száma: 227. Tiszteletbeli elnöke: Dr. Jausz Béla gyakorlógimnáziumi igazgató, vezetőtanára: Rátonyi Lajos testnevelő tanár. Az intézet tanulóinak teljes létszáma 140. A testnevelési alap fizetése alól felmentettek száma 7. A testnevelési alapra fizető tanulók száma 133.

VII.

Rendkívüli tárgyak.

1. **Német társalgási gyakorlatok.** Vezette: Dr. Kiss Árpád tanár heti két, később heti három órában. 1939. nov. 28-tól 1940. június 1-ig összesen 51 órát látogattak a tanulók. A beszélgetések tárgya: a család, ház, lakás, időjárás, évszakok, étkezések, néhány sport, házépítés, növény- és állatvilág, iskolai élet szokincsből vett beszédgyakorlatok. A II., III. és IV. osztályból összesen 16 tanuló vett részt a tanfolyamon. Az eredmény általában kielégítő. Érdemjegyek a következők: Győri László IV. (1), Hajdú László II. (1), Halmos László II. (2), Hankiss Elemér II. (1), Huppert György III. (1), Jóna Tamás II. (1), Kovács István IV. (2), Lakatos Gábor IV. (3), Lakatos László IV. (3), Nagy György IV. (2), Neudold József IV. (1), Pál László III. (2), Szabó Gábor III. (2), Szabó Szabolcs III. (2), Sztanó Lajos IV. (1), Tompa Andor III. (1).

2. **Vívás.** Az iskola 20 tanulója tanult vívni az igazgató engedélyével Rátonyi Lajos testnevelő tanár vezetése alatt.

VIII.

*A tanulók névjegyzéke és érdemjegysorozata.***Érdemsorozat.**

A rövidítések jelentése: A név után r. k. = római ktolikus; g. k. = görög katolikus; ref. = református; ev. = ágostai hitvallású evangélikus; unit. = unitárius. A számok jelentése: a magaviseletben és előmenetelben: 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen. A testgyakorlás rovatában: fm. = felmentett. Az ált. tanulmányi eredményben: kit. = kitűnő, jel. = jeles, els. = elégséges, elt. = elégtelen. A díjkedvezmény jelzésében: 1. f., 2. f., 3. f., vagy 4. f. = első, második, harmadik vagy negyedik fokozatú kedvezmény; m. = teljes mentesség.

I. osztály.

Osztályfőnök: Lesi Viktor.

A tanuló neve és vallása		Magaviselet	Hit- és erkölcsstan	Magyar nyelv	Föld- és népraiz	Latin nyelv	Természettreiaz	Mennyiségstan	Rajz	Testnevelés	Szépíráás	Ének	Ált. tanulm. eredmény	Rendzeretet	Díjkedvezmény foka
	Ary László ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	1. f.
	Baka Béla ref.	2	3	4	4	4	2	3	3	2	3	3	elt.	3	—
	Bencze László ref.	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1	1	jó	1	3. f.
	Boczkó Mihály ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	3. f.
5	Csurka László ref.	1	2	3	3	3	2	2	1	2	1	1	els.	2	1. f.
	Dobi Sándor ref.	2	2	1	2	2	2	2	2	1	1	3	jó	1	3. f.
	Ertsey Tamás ref.	2	3	3	3	3	2	3	3	1	2	3	els.	2	—
	Fazakas Sándor ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	—
	Gyulai Zoltán unit.	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	jó	1	1	1. f.
10	Hartay Lajos r. k.	1	2	3	2	3	2	3	1	1	1	3	els.	2	—
	Hetényi Gyula ref.	1	3	3	2	3	1	2	2	1	2	3	els.	2	1. f.
	Kálmán László r. k.	2	1	3	3	4	2	3	2	2	2	3	elt.	2	—
	Kettesy Gusztáv r. k.	1	1	3	2	3	1	3	2	1	2	3	els.	2	—
	Kiss Ferenc ref.	2	2	3	3	3	3	2	2	1	2	3	els.	2	—
15	Kiss Jenő ref.	1	1	1	2	2	2	2	2	1	2	3	jó	1	2. f.
	Kiss Zsigmond ref.	1	2	3	2	3	2	3	2	2	2	2	els.	2	—
	Kovács Tibor ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	4. f.
	Ladányi László ref.	2	3	3	3	4	2	3	3	3	2	4	elt.	2	—
	Lakatos István ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	m.
20	Medgyessy Béla ref.	1	1	2	2	1	3	2	1	2	1	2	jó	1	2. f.
	Molnár András ref.	2	2	2	2	1	2	2	1	1	2	2	jó	2	3. f.
	Nagy Szabolcs ref.	1	1	2	2	1	1	2	2	1	2	2	jó	1	2. f.
	K. Nagy Zsigmond ref.	2	1	2	3	4	2	2	2	1	2	2	elt.	2	1. f.
	Salánki László ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	—
25	Sántha György r. k.	2	2	3	3	4	3	2	1	2	2	2	elt.	2	—
	Soós László ref.	2	2	2	2	1	1	1	1	2	1	1	jó	1	1. f.
	Szanyi Miklós ref.	1	2	3	2	3	2	3	1	1	1	2	els.	1	1. f.
	Szita László ev.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3	jó	2	—
	Szőőr József ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	kit.	1	2. f.
30	Tamáty János ref.	2	3	4	3	4	3	4	4	2	3	3	elt.	2	—
	Turner Ferenc r. k.	1	1	2	2	1	2	2	2	1	2	1	jó	1	2. f.

Összesen : 31.

II. osztály.

Osztályfőnök : Dr. Kovács Máté.

A tanuló neve és vallása		Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Magyar nyelv	Föld- és néprajz	Latin nyelv	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Ének	Ált. tanulm. eredmény	Rendszerezet	Díjkedvezmény foka
	Babós Károly ref.	1	2	3	2	3	2	3	2	1	3	els.	2	1 f.
	Bojtor István ref.	2	2	3	3	3	3	3	3	1	2	els.	2	—
	Csonka János ref.	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1	jó	1	3. f.
	Dávid András ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	2. f.
5	Debreceni Ferenc ref.	2	2	3	2	2	2	2	1	2	2	jó	2	1. f.
	Dudás László ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	kit.	1	3. f.
	Ér Lajos r. k.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	jó	1	1. f.
	Görgey Miklós ref.	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1	jó	2	2. f.
	Gyulai Ferenc unit.	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	jel.	1	1. f.
10	Hajdú László ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	1. f.
	Halmos György ev.	1	1	3	3	3	2	3	2	1	3	els.	2	—
	Hankiss Elemér ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	2. f.
	Jóna Tamás ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	—
	Karikó Sándor ref.	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	jel.	2	m.
15	Kovács Géza ref.	1	1	3	3	3	3	3	2	2	2	els.	2	1. f.
	Lengyel Gábor ref.	1	1	2	1	2	2	2	2	1	2	jó	2	3. f.
	Maklár Elek ev.	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	jó	1	1. f.
	Molnár Ferenc ref.	1	2	3	3	2	3	2	2	2	1	els.	2	1. f.
	Nagy Attila ref.	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	jó	2	3. f.
20	Ottományi Sándor ref.	1	1	2	1	2	1	2	2	1	2	jó	1	3. f.
	Reményi László	2	2	3	2	3	2	3	3	3	2	els.	2	1. f.
	Sándor László ref.	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	jó	1	m.
	Szentgyörgyi Géza ref.	1	1	3	1	2	1	2	2	2	1	jó	2	—
	Szondy István ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	im.	1	kit.	1	4. f.
25	Sztanó Pál ev.	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	jó	1	1. f.
	Tóth László r. k.	2	2	3	3	3	2	3	3	1	2	els.	2	—
	Ury János ref.	2	1	2	3	3	3	3	2	2	3	els.	2	1. f.
	Varga Endre ref.	1	2	3	3	3	2	3	2	1	1	els.	2	1. f.
	Veress László ref.	1	1	2	2	2	1	3	1	1	1	jó	1	m.
30	Zeke Tibor ref.	1	1	2	3	2	3	3	2	1	2	els.	2	2 f.
Magántanuló :														
	Simonffy Emil r. k.	—	1	2	1	2	2	2	1	im.	3	jó	—	1. f.
	Kilépett : Virágos Lajos ref.													
													Összesen ; 32.	

III. osztály.

Osztályfőnök: Dr. Éber János.

A tanuló neve és vallása		Magaviselet	Hit- és erkölcsstan	Magyar nyelv	Történelem	Föld- és néprajz	Latin nyelv	Német nyelv	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Ének	Ált. tanulm. eredmény	Rendszerlet	Díjkezdvezmény foka
	Balajthy Béla r. k.	2	1	2	2	1	2	1	2	1	1	2	2	jó	2	2. f.
	Berényi Zoltán ref.	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	2	jó	1	1. f.
	Borsi Emil ref.	2	3	3	3	3	4	4	3	3	3	2	3	elt.	3	—
	Botos Barna ref.	2	1	1	1	2	1	1	1	2	1	3	2	jó	2	3. f.
5	Botos Zoltán ref.	2	2	3	3	3	4	3	3	3	3	1	1	elt.	3	—
	Erdős Károly ref.	2	1	3	3	3	4	3	3	3	3	1	3	elt.	2	—
	Fekete Imre ref.	2	2	3	3	3	4	3	3	3	2	1	3	elt.	2	—
	Hanesch László r. k.	2	2	3	2	2	4	3	3	3	3	2	3	elt.	3	—
	Huppert György ev.	2	1	3	2	2	3	1	3	3	2	2	3	els.	2	1. f.
10	Kaplonyi Miklós ref.	2	1	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	els.	2	—
	Kishady Domokos r. k.	2	2	3	3	3	3	2	3	3	2	im.	2	els.	3	—
	Kneusel-Herdliczka Gusztáv ev.	2	1	2	1	2	2	2	1	1	2	3	3	jó	3	1. f.
	Kormos Endre ref.	2	1	3	2	2	2	2	2	2	1	1	3	jó	2	2. f.
	Lengyel Zoltán ref.	1	1	3	3	2	3	2	2	2	1	1	3	els.	2	—
15	Leővey András ref.	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3	1	3	els.	2	—
	Medgyessy György ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	jel.	1	—
	Pál László ref.	2	2	4	4	3	4	3	3	4	3	3	3	elt.	4	2. f.
	Semsey András ref.	2	1	3	1	2	3	2	3	3	2	2	3	els.	2	—
	Szabó Gábor ref.	2	1	3	2	2	3	3	3	3	3	3	2	els.	3	—
20	Szabó Szabolcs ref.	2	1	2	2	2	3	3	3	3	1	2	3	els.	2	1. f.
	Szentpétery József ref.	2	1	3	2	2	3	2	2	2	1	1	3	els.	2	2. f.
	Szép József ref.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	im.	3	els.	3	—
	Tompa Andor ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	kit.	1	4. f.
	Tóth Zoltán r. k.	2	2	3	3	3	4	3	3	3	3	1	3	elt.	3	—
25	Zsáry Árpád ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	m.

Összesen: 25.

IV. osztály.

Osztályfőnök: Dr. Kiss Árpád.

A tanuló neve és vallása		Magaviselet	Hitt- és erkölcsian	Magyar nyelv	Történelem	Latin nyelv	Német nyelv	Természetrejz	Mennyiségian	Rajz	Testnevelés	Gyorsítás	Egészségian	Alt. tanulm. eredmény	Rendszerlet	Díjkezdvezmény foka
	Csonka Mikály ref.	1	1	3	3	2	3	3	3	1	1	2	1	els.	2	1. f.
	Farkas István r. k.	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	jel.	1	3. f.
	Fazekas Lajos r. k.	2	1	1	3	1	2	2	2	1	1	2	2	jó	1	3. f.
	Győri László ref.	1	1	3	2	3	2	3	2	1	2	2	2	els.	1	—
5	Hankiss János ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	2. f.
	Kiss Ernő ref.	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	elt.	2	—
	Kmetz Imre ref.	1	1	2	2	3	3	2	3	3	2	2	2	els.	2	1. f.
	Kovács István ref.	1	1	3	3	3	3	3	2	1	2	1	2	els.	2	1. f.
	Krisch László ev.	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2	2	els.	2	—
10	Lakatos Gábor ref.	2	2	3	3	4	3	3	3	2	2	3	3	elt.	2	—
	Lakatos László ref.	2	2	3	3	3	4	4	4	3	2	3	3	elt.	2	—
	László Ferenc ref.	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2	3	els.	2	—
	László Miklós ref.	1	1	3	3	2	3	3	3	2	1	2	3	els.	2	1. f.
	Nagy Béla ref.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	jel.	1	3. f.
15	Nagy Gy. Jenő ref.	1	1	2	3	3	3	3	3	1	2	1	2	els.	2	—
	Neudold József ref.	2	1	2	3	3	2	3	3	2	im.	2	2	els.	2	1. f.
	Oláh Imre ref.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	els.	2	—
	Sinay Zoltán ref.	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	els.	2	—
	Straub János ref.	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	jó	1	2. f.
20	Szanyi Gyula ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	3. f.
	Sztanó Lajos ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	2. f.

Összesen : 21.

VII. osztály.

Osztályfőnök : Dr. Tóth Lajos.

A tanuló neve és vallása		Magaviselet	Hitt. és erkölcsstan	Magyar nyelv és irod.	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Egészségtan	Ált. tanulm. eredmény	Rendszertan	Díjkezdvezményfoka
	nemes Ádám Geyza ref.	1	1	3	3	2	3	2	2	1	2	1	im.	1	els.	2	1. f.
	Faragó Endre József ref.	1	1	3	1	1	1	3	2	1	2	1	1	1	els.	2	3. f.
	Gáll Lajos ref.	2	2	4	4	3	3	3	3	3	3	1	1	2	elt.	3	—
	Gyarmathy Miklós ref.	1	2	3	3	3	2	3	3	3	3	1	1	2	els.	2	—
5	Hegedüs Zoltán ref.	2	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	3	els.	2	—
	Jeney-Király Kázmér Géza ref.	2	2	4	3	3	3	3	3	3	3	2	1	2	elt.	2	—
	Kovács Gábor ref.	1	1	2	3	2	2	2	2	1	2	2	1	1	jó	2	2. f.
	Millye Lajos ref.	2	2	4	4	4	3	4	3	3	3	3	2	3	elt.	3	—
	Székely Károly ref.	2	1	3	3	3	3	3	3	3	4	2	im.	2	elt.	3	—
10	Tárkányi Endre Béla ref.	2	2	3	4	3	3	2	3	3	3	3	1	2	elt.	2	—
	Tóth Elemér Ferenc r. k.	1	1	3	3	1	1	2	2	1	1	2	2	1	els.	2	1. f.
	Vajda Gábor ref.	1	1	3	3	3	3	2	2	3	3	2	im.	2	els.	2	—
	Varga Miklós Sándor ref.	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	jó	1	2. f.
Összesen : 13.																	

VIII. osztály.

Osztályfőnök: Zágoni Barra György.

A tanuló neve és vallása	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Bölcsészet	Természettan	Mennyiségian	Rajz	Testnevelés	Alt. tanulm. eredmény	Rendszeret	Díjkezelmény foka
	Bornemisza Elemér ref.	1	1	2	2	3	3	2	2	2	2	1	fm.	els.	2
Csúry István ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	2. f.
Görgey István ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	3. f.
Gyulay László ref.	1	1	1	2	2	1	1	1	2	2	1	1	jó	1	m.
5 Herczeg László ref.	1	1	2	3	2	2	2	2	3	3	2	1	els.	2	—
Kiss András r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	jeles	1	m.
Kostya György r. k.	1	1	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1	els.	2	—
Laczkó Pál r. k.	2	1	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1	jó	2	2. f.
Nagy Endre ref.	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	jó	1	3. f.
10 Nagy István ref.	1	1	1	2	2	2	3	1	2	2	1	1	jó	2	1. f.
vitéz Olsavszky Gyula r. k.	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	jó	2	—
Pompola Ernő r. k.	1	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	1	jó	1	1. f.
Radó Sándor ref.	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	jó	2	2. f.
vitéz Tikos István ref.	1	1	1	2	2	1	2	1	2	2	2	1	jó	2	1. f.
15 Varga László ref.	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	jó	2	3. f.
v. Várady-Szabó László ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	1	—
Vig István g. k.	2	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	els.	2	—
Virányi Miklós r. k.	1	1	3	2	3	3	3	3	3	3	1	1	els.	1	—

Összesen: 18.

TUDNIVALÓK: 1. Akinek általános tanulmányi eredménye kitűnő vagy jeles és magaviselete jeles, annak nevét vastagabb betűkkel nyomtattuk.

2. Aki minden tárgyból legalább elégséges, felsőbb osztályba léphet.

3. Aki egy tárgyból elégtelen, minden folyamodás nélkül javítóvizsgálatot tehet az arra kitűzött időben.

4. Aki két, három vagy négy tárgyból elégtelen, vagy ha a javítóvizsgálaton nem felelt meg, tanulmányait csak az osztály megismétlésével folytathatja. Úgyszintén az is, aki két egymást követő osztályt már javítóvizsgálattal végzett és a következő osztályban egy tárgyból újból elégtelen érdemjegyet kapott.

5. Gimnáziumi tanulmányokat többé nem folytathat az, aki négy-nél több tantárgyból elégtelen, vagy ha gimnáziumi tanulmányai folyamán már két ízben ismételt osztályt és a második osztályismétlést követő tanévben tanulmányi eredménye egy tantárgyból elégtelen. Gimnáziumi tanulmányokat nem folytathat az az ismétlő sem, aki két, vagy több tárgyból elégtelen, vagy javítóvizsgálaton nem felelt meg.

6. A továbbhaladás megállapításánál a testnevelés, egészségtan, szépírási, gyorsírás, ének és rendszeret érdemjegye nem számít.

IX.

Érettségi vizsgálatok.

Intézetünk első érettségi vizsgálatait ebben az évben tartotta. Az írásbeli vizsgálatok időpontja 1940. május 15., 16. és 17-ike volt, a szóbelieké június 14. és 15-ike volt.

A vizsgálatok elnöki teendőit *Dr. Pap Károly* egyet. ny. r. tanár, a Tanárképzőintézet elnöke látta el.

Írásbeli tételek :

Magyar : a) Nemzeti lelkületünk a magyar irodalmi ízlés tükrében.
b) Állapítsuk meg azokat a világpolitikai okokat és külpolitikai helyzeteket, melyek történelmi éltünk folyamán nemzeti létünket veszélyeztették.

Latin : Cicero : Pro Sestio, 67 és 68 c. (Fordítás latinról magyarra.)

Német : Herczeg Ferenc : Pogányok c. regényének egy részlete. (Fordítás németre.)

A vizsgálatok eredménye a következő :

Kitüntetéssel érett : Csúry István, Görgey István, Vitéz Várady-Szabó László.

Jelesen érett : Kiss András, Vitéz Olsavszky Gyula, Varga László.

Jól érett : Bornemisza Elemér, Gyulay László, Herczeg László, Nagy Endre, Nagy István, Pompola Ernő, Radó Sándor, Vitéz Tikos István.

Érett : Kostya György, Laczkó Pál, Vig István, Virányi Miklós.

Statistikai adatok.

A d a t c s o p o r t		O s z t á l y o k						Együtt
		I.	II.	III.	IV.	VII.	VIII.	
a) A tanulók számának alakulása	beirt nyilvános tanulók	31	32	25	21	13	18	140
	beirt magántanulók	—	—	—	—	—	—	—
	osztályozott nyilvános tanulók	31	30	25	21	13	18	138
	osztályozott magántanulók	—	1	—	—	—	—	1
	osztályoztatott összesen	31	31	25	21	13	18	139
b) A tanulók kora	1929-ben született	22	—	—	—	—	—	22
	1928-ban "	8	17	—	—	—	—	25
	1927-ben "	1	12	13	—	—	—	26
	1926-ban "	—	2	10	6	—	—	18
	1925-ben "	—	—	1	12	—	—	13
	1924-ben "	—	—	1	3	1	—	5
	1923-ban "	—	—	—	—	7	2	9
	1922-ben "	—	—	—	—	2	9	11
	1921-ben "	—	—	—	—	2	5	7
	1920-ban "	—	—	—	—	1	1	2
	1919-ben "	—	—	—	—	1	1	1
c) A tanulók vallása, anyanyelve és nyelvismeretei	római katolikus	5	3	4	2	1	6	21
	görög katolikus	—	—	—	—	—	1	1
	református	23	23	18	16	12	11	103
	evangelikus	2	4	3	3	—	—	12
	unitárius	1	1	—	—	—	—	2
	magyar anyanyelvű csak magyarul tudott	31	31	25	21	13	18	139
németül is tudott	24	24	22	18	13	13	114	
szlovákul is tudott	7	6	2	3	—	3	21	
románul is tudott	—	—	1	—	—	—	1	
franciául is tudott	—	—	—	—	—	1	1	
oroszul is tudott	—	1	—	—	—	2	3	
		—	—	—	—	1	1	1
d) A szülők foglalkozása	kisbirtokos, kisbérlő	—	1	1	—	—	—	2
	gazdasági tisztviselő	—	—	—	—	1	—	1
	kisiparos	1	4	4	2	—	2	13
	ipari tisztviselő	—	—	1	—	—	—	1
	nagykereskedő	1	—	—	—	—	—	1
	kiskereskedő	2	—	2	1	—	1	6
	kereskedelmi tisztviselő	—	—	1	—	—	—	1
	kereskedelmi segédszemély	—	—	—	—	1	—	1
	közlekedési tisztviselő	—	5	2	3	1	2	13
	közlekedési segédszemély	—	2	1	—	—	—	3
	közlistisztviselő	10	4	7	6	1	6	34
	pap, tanár, tanító	5	5	3	3	2	—	18
	önálló értelmiség	6	—	1	—	—	1	8
	alkalmazott tisztviselő	—	2	—	—	—	1	3
	közhivatali altiszt	3	2	—	1	—	—	6
	katonatiszt	3	—	2	—	—	—	5
katonatiszt	—	1	1	—	—	—	4	
nyugdíjas köztisztviselő	—	4	—	3	5	2	14	
egyéb nyugdíjas tisztviselő	—	—	—	—	—	3	3	
tökés, járadékos, háztulajdonos	—	1	—	1	—	—	2	
e) A szülők lakóhelye	az iskola székhelyén lakott	29	30	20	21	12	17	129
	Hajdú vármegyében lakott	—	—	1	—	—	1	2
	Csonka-Magyarország más megyéjében	2	1	4	—	1	—	8
f) Óramulasztások	igazolt	1274	725	1059	810	1346	1190	6404
	igazolatlan	—	—	—	—	—	—	—
g) Rendkívüli tárgyak	német társalgás	—	4	5	7	—	—	16
	vívás	5	6	5	4	—	—	20

A nyilvános tanulók általános tanulmányi eredménye.

O s z t á l y	Kiűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Egy tárgyból elégtelen	Kettő-négy tárgyból elégtelen	Négynél több tárgyból elégtelen	Középtértek osztályonként	Az osztályok előmenetelének középértéke
I.	7	—	10	8	4	2	—	1'8	1'96
II.	6	2	12	10	—	—	—	1'7	
III.	1	1	6	10	5	2	—	2'2	
IV.	3	3	2	11	1	1	—	2'1	
VII.	—	—	2	6	3	2	—	2'3	
VIII.	3	1	9	5	—	—	—	1'7	
Összesen:	20	7	41	50	13	7			

h) Tanulási eredmény tantárgyanként.

Tantárgy	I. oszt.				II. oszt.				III. oszt.				IV. oszt.				VII. oszt.				VIII. oszt.			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Magaviselet	20	11	—	—	23	7	—	—	5	20	—	—	13	8	—	—	7	6	—	—	16	2	—	—
Hittan	17	10	4	—	23	7	—	—	16	6	3	—	14	7	—	—	8	5	—	—	18	—	—	—
Magyar	10	8	11	2	9	11	10	—	5	3	14	3	5	5	11	—	1	5	6	1	3	11	4	3
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	6	10	8	1	4	4	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Földrajz	7	15	8	1	14	8	8	—	4	12	9	—	—	—	—	—	1	7	5	—	—	—	—	—
Latin	13	4	8	6	10	12	8	—	5	3	9	8	6	4	10	1	2	—	8	3	5	9	4	—
Német	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	10	1	5	4	11	1	3	2	7	1	7	7	4	—
Francia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	8	—	—	—	—	—
Bölcsészlet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	4	2	—
Természettudományok	13	14	4	—	13	12	5	—	—	—	—	—	5	3	11	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Természetrajz	—	—	—	—	—	—	—	—	7	4	13	1	—	—	—	—	4	1	8	—	9	5	4	—
Mennyiségtan	9	13	8	1	8	13	9	—	4	6	14	1	5	4	11	1	2	3	7	1	5	9	4	—
Rajz	16	11	3	1	14	13	3	—	10	6	4	—	10	5	6	—	5	6	2	—	11	7	—	—
Testnevelés	21	9	1	—	21	7	1	—	10	8	5	—	12	8	—	—	7	3	—	—	17	—	—	—
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	11	6	—	5	6	2	—	—	—	—	—
Szépírási	15	14	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gyorsírás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ének	10	10	10	1	17	10	3	—	2	9	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rendszeres	16	14	1	—	14	16	—	—	3	13	8	1	8	13	—	—	1	9	3	—	8	10	—	—

i) Tandíjfizetésre vonatkozó kimutatás.

O s z t á l y	I.	II.	III.	IV.	VII.	VIII.	I.—VIII.
Egész fizető	13	5	14	9	8	6	55
1. fiz. kedv.	7	13	4	5	2	4	35
2. " "	5	4	4	3	2	3	21
3. " "	4	5	1	4	1	3	18
4. " "	1	1	1	—	—	—	3
Díjmentes	1	3	1	—	—	2	7

j) Felszerelés és gyarapodás az 1939. december hó 31-i állapot szerint.

1	2	3			4		5		6			7					
		Gyarapodás az 1930—40. tanévben			Tanévvégi állapot			Érték		Érték		Érték					
Leltári szám	SZERTÁR	Vétel		Ajándék		Összesen		Érték		Vétel		Ajándék		Összesen		Érték	
		darab		darab		P		F		darab		darab		P		F	
I.	Bútorok	18	—	18	499	20	301	—	301	12454	25						
II.	Házi és irodai felszerelés	22	1	23	223	10	183	3	186	1750	98						
III.	Számadási könyvek	26	5	31	65	90	160	18	178	375	45						
IV.	Tanári könyvtár	19	11	30	381	31	92	261	353	2419	20						
V.	Történelmi és filológiai szertár	—	—	—	—	—	37	—	37	607	90						
VI.	Földrajzi szertár	—	—	—	—	—	36	1	37	509	49						
VII.	Természettani szertár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
VIII.	Természettajzi és vegytani szertár	—	66	66	97	40	165	222	387	2281	67						
IX.	Mértani szertár	—	—	—	—	—	26	—	26	270	60						
X.	Rajzszeretár	—	—	—	—	—	27	—	27	93	60						
XI.	Tornaszertár	—	61	61	2326	—	—	61	61	2326	—						
XII.	Összesen :	85	144	229	3592	91	1027	566	1593	23089	14						
	Ifjúsági könyvtár	53	—	53	67	70	438	17	455	1316	88						

k) Az iskola benépesülésének visszatekintő kimutatása.

T a n é v	Nyilvános tanulók								Összesen
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
1936—37	24	—	—	—	17	—	—	—	41
1937—38	30	26	—	—	18	20	—	—	94
1938—39	33	26	25	—	—	16	20	—	120
1939—40	31	32	25	21	—	—	13	18	140

l) Az iskolai épületre és tartozékaira vonatkozó kimutatás.

a) *Tantermek száma*: 6, alapterületük: *emeleten* III. o. = 33 m², VII. o. = 30 m²; *földszinten* I. o. = 54 m², II. o. = 37'5 m², IV. o. = 36 m², VIII. o. = 36 m².

b) *Egyéb termek, helyiségek*. *Az emeleten*: igazgatói iroda = 30 m², irattár = 5'1 m², tanári szoba = 33 m², fogadószoba = 22'5 m², orvosi rendelő = 17'5 m², előszoba = 26'5 m², mosdó = 3'1 m², folyosó = 12 m². *A földszinten*: gyakorló tanárok szobája = 19 m², ifj. könyvtár és olvasó = 16 m², szertár = 25 m², folyosó = 31 m², WC és mosdó = 5'7 m². *Az alagsorban*: altiszti lakás szobája = 24 m², altiszti lakás konyhája = 13 m², szertár = 13 m² + 40 m², rajzszertár = 18'7 m², pincék és raktárak összesen 133 m², folyosó = 47'8 m².

c) *Iskolaudvar, játszótér*. Előkert = 550 m², iskolaudvar = 800 m².

d) Az iskola egy helyisége sincs egyéb intézmény céljaira átengedve.

Tankönyvjegyzék.

- a) Az 1939—40. iskolai évben használt tankönyvek jegyzékét lásd a mult évi Évkönyvben.
- b) Az 1940—41. iskolai évre az I., II., III., IV., V. és VIII. osztály részére megállapított tankönyvek jegyzéke.

I. osztály.

<i>Gondán—Magasi—Nagy</i>: Magyar olvasókönyv. I. o. <i>Nagy J. Béla</i>: Magyar nyelvtan. I. o. <i>Karl—v. Temeszy</i>: A magyar föld és népe. I. o. <i>Jírka A.</i>: Latin olvasókönyv. I. o. <i>Jámbor—Kemenes</i>: Latin nyelvtan. I—VIII. o. <i>Szondy Gy.</i>: Természetrész. I. o.	<i>Mérey—Hadarits—Sárközy</i>: Mennyiségtan (számtan és mértan). I. o. <i>Harmat—Karvaly</i>: Magyar fiúk nótás-könyve. I. o. <i>Cholnoky J.</i>: Földrajzi iskolai atlasz. I. füzet. A magyar helyesírás szabályai. (Hivatalos kiadás.)

II. osztály.

<i>Gondán—Magasi—Nagy</i>: Magyar olvasókönyv. II. o. <i>Nagy J. Béla</i>: Magyar nyelvtan. II. o. <i>Karl—v. Temeszy</i>: A világrészek leíró-földrajza. II. o. <i>Jírka A.</i>: Latin olvasókönyv. II. o. <i>Jámbor—Kemenes</i>: Latin nyelvtan. I—VIII. o. <i>Szondy Gy.</i>: Természetrész. II. o.	<i>Mérey—Hadarits—Sárközy</i>: Mennyiségtan (számtan és mértan). II. o. <i>Harmat—Karvaly</i>: Magyar fiúk nótás-könyve. II. o. <i>Cholnoky J.</i>: Földrajzi iskolai atlasz. I. füzet. A magyar helyesírás szabályai. (Hivatalos kiadás.)

III. osztály.

<i>Gondán—Magasi—Nagy</i>: Magyar olvasókönyv. III. o. <i>Nagy J. Béla</i>: Magyar nyelvtan III. o. <i>Jírka A.</i>: Latin olvasókönyv. III. o. <i>Jámbor—Kemenes</i>: Latin nyelvtan. I—VIII. o. <i>Thienemann—Schwartz</i>: Német nyelvkönyv. III. o. <i>Marczinkó—v. Pálfi—Várady</i>: Magyar nemzet elbeszélő története. III. o. <i>Karl—vit. Temeszy</i>: Általános földrajz. III. o.	<i>Mérey—Hadarits—Sárközy</i>: Mennyiségtan (számtan és mértan). III. o. <i>Öveges József</i>: Kis fizika. III. o. <i>Harmat—Karvaly</i>: Magyar fiúk nótás-könyve. III. o. <i>Cholnoky J.</i>: Földrajzi iskolai atlasz. II. füzet. <i>Bíró B.</i>: Műalkotások ismertetése. III—IV. o. (Új kiadás.) A magyar helyesírás szabályai. (Hivatalos kiadás.)

IV. osztály.

<i>Alszeghy—Sík—Brisits</i>: Magyar irodalmi olvasókönyv a gimn. IV. o. számára. <i>Arany János</i>: Toldi. Iskolai kiadás. <i>Nagy J. Béla</i>: Magyar nyelvtan. III—IV. o.	<i>Jírka A.</i>: Latin olvasókönyv. IV. o. <i>Jámbor—Kemenes</i>: Latin nyelvtan. I—VIII. o. <i>Thienemann—Schwartz</i>: Német nyelvkönyv. IV. o.

Marczinkó—v. Pálfi—Várady: Az antik világ és a keresztény Európa története a honfoglalásig. IV. o.
Barthos—Kurucz: Egyetemes történelmi atlasz.
Bodrossi—Hoffer: Ásványtan IV. o.
Mérey—Hadarits—Sárközy: Mennyiségtan. IV. o.

V. osztály.

Vitéz Somogyi—Sulyok: Magyar irodalmi olvasókönyv. V. o.
Nagy J. Béla: Magyar nyelvi olvasókönyv. V—VI. o.
Édes—Nagy: Szemelvények Titus Livius könyveiből. V. o.
Vézner Károly: Lírai szemelvények. V. o.
Thinemann—Schwartz: Német nyelvkönyv. V. o.
Kardeván Károly: A német nyelvtan kis tükre.

Bíró B.: Műalkotások ismertetése. III—IV. o. (Új kiadás.)
Bárczi Gusztáv: Egészségtan. IV. o.
Radnai Béla: Az egységes magyar gyorsírás tankönyve.
 A magyar helyesírás szabályai. (Hivatalos kiadás.)

Segédkönyvek:

A magyar helyesírás szabályai. (Hivatalos kiadás.)
Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan.

Bárczi Géza: Francia nyelvkönyv. V. o.
Marczinkó—v. Pálfi—Várady: A középkor és újkor története 896—1798-ig.
Greguss—Karl: Az élők világa. (Élettudomány.)
Mérey—Sárközy—Lovass: Algebra és mértan. V. o.
Bíró B.: Műalkotások ismertetése. V—VI. o.

Wagner—Gaál—Oszwald: Római régiségek és a római irod. tört. vázlata.
Barthos—Kurucz: Egyet. tört. atlasz.

VIII. osztály.

Pintér J.: A magyar irodalom története. VIII. o.
Wirth Gy.: Szemelvények Horatius műveiből.
Balogh Á.: Szemelvények Tacitus műveiből.
Miklós—Kaiblinger—Koszó: Német nyelvkönyv. VIII. o.
Bárczi G.: Francia nyelvkönyv. VIII. o.
Madai—Bartos—Koch: Magyarország története. VIII. o.
Böhm—Tankó: Lélektan és logika a

középiskolák számára.
Borosay—Mattyasóvszky: Algebra a gimn. és reálgimn. számára. VI—VIII. o.
Borosay—Mattyasóvszky: Geometria a gimn. és reálgimn. számára. VII—VIII. o.
Mattyasóvszky—Bodóls: Fizika. VIII. osztály.
Gerlóczy—Fodor: Egészségtan. VII—VIII. o.
Bíró B.: Műalkotások ismertetése. VII—VIII. o.

Segédkönyvek:

A magyar helyesírás szabályai. (Hivatalos kiadás.)
Burián: Latin—magyar és Magyar—latin szótár.
Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan.
Wagner—Gaál—Oszwald: Római régiségek és a római irodalomtörténet vázlata.
Kelemen: Német—magyar és Magyar—német szótár.

Kardeván Károly: A német nyelvtan kis tükre.
Birkás: Francia—magyar és Magyar—francia szótár.
Birkás G.: Rendszeres francia nyelvtan.
Barthos—Kurucz: Egyetemes történelmi atlasz.
Veress P.: Logarithmus és kamatos kamat táblák.

Tájékoztató az 1940—41. iskolai évre.

1. **Az iskolai év kezdete.** A nagyméltóságú VKM. 109.670/1938. IX. ü. o. számú rendeletével kiadott gimnáziumi Rendtartás értelmében a jövő iskolai év kezdésének rendje a következő: Szeptember 5-én d. e. 9 órakor lesz az *alakuló tanártestületi értekezlet*. — Szeptember 5-én d. e. 10 órakor tartjuk meg a *javító-*, az esetleges *különbözeti* és *magánvizsgálatokat*. — Szeptember 6-án és 7-én d. e. 9 órától 1 óráig *beiratkozás*. A felvétel alkalmával minden tanulónak személyesen kell jelentkeznie. Az intézet előző évi tanulói a beiratkozáskor tanulmányi értesítőjüket mutatják be. Az elsősízből ide iratkozó tanuló személyesen és szülőjével vagy annak felnőtt megbízottjával köteles megjelenni a következő okmányokat átadni: születési anyakönyvi kivonat, az előző tanulmányok elvégzéséről szóló bizonyítvány, himlőoltási és újraoltási bizonyítvány. Aki másantervű közép- vagy középfokú iskolából jelentkezik felvételre, az csak sikeres különbözeti vizsgálat után vehető fel. — Szeptember 9-én d. e. 9 órakor évnyitó *istentiszteletek*. Ezek után az iskolában a *tanév ünnepies megnyitása, tisztelgés a nemzeti zászló előtt, osztályrendezés, az iskolai rendszabályok ismertetése*. Szeptember 10-én d. e. 8 órakor megkezdődik a *rendes tanítás*.

2. **Díjak.** A beiratáskor 9'20 pengő felvételi díj és járulék fizetendő. Ezt az összeget a jeles és jó előmenetelű hadiárvák és hadigyámoltak nem fizetik, az elégséges előmenetelűek 8 pengőt fizetnek. A hadiárvák és hadigyámoltak azonban a beíráskor igényjogosultságukat igazolni kötelesek. A beíráskor kell fizetni a *filmdíjat* is, melynek teljes összege 3 pengő. A tandíjkedvezmény foka arányában ebből kedvezmény, illetőleg a hadigyámoltak, hadiárvák számára mentesség jár. Az újonnan középiskolába lépő tanulók ezenkívül 1 pengőt fizetnek a Tanulmányi Értesítőre. Ugyancsak a beíráskor fizetendő az Ellenőrzőkönyv ára is, ezidőszerint 40 fillér. — A *tan- és fenntartási díj* nyilvános tanuló számára évi 100 pengő, mely öt részletben is fizethető: október, november, január, március, április hó 5-ig. Az a tanuló, aki a megfelelő díjrészletet a határidőig meg nem fizeti, tekintet nélkül a be nem fizetés okára, a tanulók sorából törlendő. A tanulók magaviseletének és előmenetelének, valamint a szülők anyagi helyzetének figyelembevételével *tandíjkedvezmény* adható. Folyamodni csak hivatalos nyomtatványon lehet, mely az osztályfőnöktől kérhető. Ezeknek a kérvényeknek a beadási határideje szeptember hó 15-e, illetőleg a II. félévre vonatkozóan február hó 10-e. A tandíjkedvezményt és mentességet a tanári testület adja a tanév tartamára. Ha a tandíjkedvezményt, illetőleg mentességet élvező tanuló a félévi osztályozó értekezlet eredménye szerint a feltételeknek többé nem felel meg, a második félévre a megfelelő magasabb díjtételű helyre sorozandó be. Csak azok folyamodhatnak, akik jeles vagy jó előmenetelűek, vagy ha elégséges rendűek is, több a jeles és jó jegyük együttvéve, mint az elégséges. A felső osztályos

elégségesrendűeknél további megszigorítás is van. A kedvezményes tandíjak a következők: évi 80, 60, 40, 20 pengő és teljes mentesség. Az I. o. tanulók az első félévben teljes mentességet, illetőleg 20 és 40 pengős kedvezményt nem kaphatnak. A jeles és jó előmenetelű hadiárva és hadigyámoltak, bármely osztályúak is, tan- és fenntartási díjat nem fizetnek, de mentességre való jogosultságukat beiratáskor a szülők igazolni tartoznak újkeletű Hadigondozási Igazolvány hiteles másolatával.

3. Diákruha, diáksapka. Az intézet a gazdasági viszonyokra való tekintettel az egyenruhát csak ajánlja, de nem teszi kötelezővé. Az intézeti diáksapka viselése azonban minden tanulónkra kötelező.

4. Az iskolai takarékbetétekre vonatkozó intézkedéseket ebben és a következő években a Diákaptárszervezet veszi át. Beszámolóját I. Ifjúsági munka c. rovatban.

5. Tanszerek és tankönyvek. Az 1939—40. iskolai évben használandó tankönyvek jegyzékét Évkönyvünk 44. lapján közöljük. Megfelelő könyveket a tanulók legújabb kiadású, tiszta, jól használható példányokban szerezzék meg. A közölt könyveken kívül egyéb felszerelést (füzetek, írószer stb.), tanári utasítás előtt senki se vásároljon.

6. Ellenőrzőkönyv. A tanuló az iskolába lépés alkalmával önköltési áron (jelenleg 40 fillér) ellenőrzőkönyvet kap. Ez az ellenőrzőkönyv az iskolai rendszabályokon felül tartalmazza mindazokat a tudnivalókat, melyek a szülői házat az iskola rendjéről és szervezetéről általánosságban tájékoztatják. Az iskolai rendszabályokat a tanuló ellenőrzőkönyvében a szülő vagy helyettese, valamint az esetleges szállásadó aláírja és ezzel tudomásulvételüket elismeri s egyben kötelezi magát, hogy azokat maga is megtartja és a tanulóval is megtartatja. Az ellenőrzőkönyvet köteles a tanuló az iskolába naponkint magával vinni.

7. Hivatalos órák a nagyszünetben hétfőn és csütörtökön délelőtt 10—12-ig.

Az iskola tanulóira a fegyelmi szabályok a nyári szünetidőben is kötelezők.

Tartalomjegyzék :

Vitéz Nagybányai Horthy Miklós	3
Zágoni Barra György: Környezethatások és nevelés	5
I. Iskolánk	
A) létrejötte és bővülése	11
B) az 1939—40. iskolai évben	12
II. Iskolánk felügyeleti hatóságai	23
III. Az iskola személyzete: tanári kar	24
IV. Gyakorló tanárjelöltek	28
V. A könyvtárak és szertárak gyarapodása és állapota	30
VI. Ifjúsági munka	31
VII. Rendkívüli tárgyak	32
VIII. A tanulók névjegyzéke és érdemjegysorozata	33
IX. Érettségi vizsgálatok	39
X. Statisztikai adatok	40
XI. Tankönyvjegyzék	44
XII. Tájékoztató az 1940—41. iskolai évre	46
